

Kad bi svi...

Izvješća s Dana udruga 2012.

Kad bi svi...

Izvješća s Dana udruuga 2012.

<i>Izdavač:</i>	Tehnička pomoć – TACSO ured u Hrvatskoj Amruševa 10/I, 10000 Zagreb www.tacso.org
<i>Autori izvješća:</i>	Nikša Alfirević, Igor Bajok, Gordana Forčić, Zvijezdana Schulz-Vugrin
<i>Urednice:</i>	Aida Bagić i Natalija Gojković
<i>Analiza evaluacije:</i>	Aida Bagić
<i>Grafički dizajn:</i>	Dobbin d.o.o. Grafički dizajn uključuje elemente vizualnog identiteta prema dizajnu ACT Printlab d.o.o. za Dane udruga 2012.
<i>Fotografije:</i>	Siniša Sunara, Boris Cvjetanović, Udruga za psiho-socijalne potrebe “Amadea”, Udruga Edukacijom protiv raka dojke Zagrebačke županije, Udruga za terapijsko jahanje “Pegaz” i Udruga za promicanje kvalitete života i održanje mentalnog zdravlja “POZITIVA“
<i>Naklada:</i>	500
<i>Datum izdanja:</i>	listopad 2012.

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 822565

ISBN: 978-953-57391-0-4

Ova je publikacija izdana uz financijsku pomoć Europske unije. Stajališta izražena u ovoj publikaciji ne odražavaju nužno stajališta Europske unije.

Sadržaj

Uvod	6
Otvaranje Dana udruga 2012. i plenarna rasprava o strateškim prioritetima za potporu razvoju civilnog društva u Republici Hrvatskoj	8
Okrugli stol I: “Sudjelovanje mladih u oblikovanju javnih politika na lokalnoj razini - jesu li učinkoviti institucionalni mehanizmi?”	18
Okrugli stol II: “Modeli učinkovitog zagovaranja pozitivnih društvenih promjena”	22
Okrugli stol III: “Nove financijske mogućnosti za organizacije civilnog društva u Republici Hrvatskoj”	26
Okrugli stol IV: “Društvena kohezija građana i mladih na području suzbijanja siromaštva i maloljetničke delinkvencije”	32
Okrugli stol V: “Kriteriji za dodjelu državnih i gradskih prostora na korištenje udrugama”	36
Okrugli stol VI: “Uloga organizacija civilnog društva u razvoju socijalnog / društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj”	40
Okrugli stol VII: “Umrežavanjem do promjena”	44
Dan otvorenih vrata udruga	48
Evaluacijsko izvješće s Dana udruga 2012.	52
Sveukupna ocjena	53
Organizacijski aspekti	53
Evaluacija Plenarne rasprave	53
Evaluacija okruglih stolova	54
Dan otvorenih vrata	54
Preporuke za unapređenje budućih događanja	54

Uvod

Tradicionalni Dani udruga ove su se godine održali u Zagrebu od 14. do 16. lipnja 2012. u organizaciji Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske, Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva i TACSO ureda u Hrvatskoj, uz aktivni logistički doprinos više organizacija civilnog društva.

Ovogodišnji Dani udruga započeli su panel raspravom o strateškim prioritetima za potporu razvoju civilnog društva u Republici Hrvatskoj, u kontekstu donošenja nove Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva. Drugog dana manifestacije održan je niz paralelnih okruglih stolova i rasprava o temama vezanim uz stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva, poput sudjelovanja mladih u oblikovanju javnih politika na lokalnoj razini, uloge organizacija civilnog društva u razvoju socijalnog poduzetništva ili

“

Mislim da je ovaj format Dana udruga vrlo dobar: prvi dan i otvaranje Dana udruga kroz plenarnu raspravu, a zatim više okruglih stolova na različite teme i na različitim lokacijama. S druge strane, bilo bi korisno razmišljati o mogućnosti ponovnog okupljanja svih sudionika svih okruglih stolova na završnom, plenarnom susretu s kratkim izlaganjima o održanim okruglim stolovima i prostorom za neformalno druženje i razgovor nakon tog završnog dijela.

Komentar sudionika/sudionice Dana udruga 2012.

”

vrlo aktualne teme vezane uz kriterije za dodjelu državnih i gradskih prostora na korištenje udrugama. Po prvi puta ove godine u sklopu Dana udruga održan je i Dan otvorenih vrata udruga. Cilj ovog događanja bio je građanima i široj javnosti približiti programe i projekte od interesa za opće dobro koje

provode udruge u Hrvatskoj. Udruge koje su se prijavile za sudjelovanje su 16. lipnja, u vremenu od 10:00 do 13:00 sati, otvorile svoja vrata zainteresiranim građanima kako bi ih informirale o radu udruge, uslugama koje ona pruža i mogućnostima za uključivanje u njene aktivnosti. Dan otvorenih vrata uključio je 120 udruga iz Grada Zagreba i 16 županija u Republici Hrvatskoj.

U ovoj publikaciji objavljujemo cjelokupno izvješće s ovogodišnjih Dana udruga kako bismo osigurali punu informiranost o tijeku i donesenim zaključcima na svakom od događanja u okviru Dana udruga.

Koristimo ovu priliku kako bismo zahvalili svima koji su podržali, omogućili i sudjelovali na Danima udruga jer bez njihovih doprinosa Dani udruga ne bi niti bili mogući. Osobito zahvaljujemo udruzi Zelena akcija, Kući ljudskih prava, udruzi GONG, Mreži mladih Hrvatske, udruzi Slap i NESsT-u Hrvatska na pomoći u organizaciji okruglih stolova. Također želimo istaknuti i izraziti osobitu zahvalnost svim udrugama koje su se odazvale našem pozivu i otvorile svoja vrata – vaš entuzijazam predstavlja osnovu budućnosti civilnog društva Hrvatske.

“

Bilo bi jako dobro kada bi sa svim učesnicima Dana udruga podijelili osnovne informacije (ključne informacije sa svakog panela) koje su bile izrečene. To kažem jer, na žalost, nije bilo moguće prisustvovati svim panelima, a možda je upravo na onim na kojima nismo uspjeli biti rečeno nešto što bi moglo biti itekako važno.

Komentar sudionika/sudionice Dana udruga 2012.

”

Uz srdačne pozdrave do sljedećih Dana udruga,

Organizacijski tim Dana udruga 2012.

Datum i vrijeme:

14. lipnja 2012.,
15:30 – 20:00

Mjesto održavanja:

NSK, Ul. Hrvatske
bratske zajednice 4,
Zagreb

Organizacije

domaćini:

Ured za udruge Vlade
Republike Hrvatske,
Nacionalna zaklada
za razvoj civilnoga
društva, TACSO ured u
Hrvatskoj

Moderatorica:

Slađana Novota,
SMART

Panelisti:

Igor Vidačak,
UZUVRH; Cvjetana
Plavša-Matić, NZRCD;
Domagoj Novokmet,
HRT; Marina Škrabalo,
GONG; Lejla Šehić-
Relić, Nacionalno
vijeće za razvoj
volonterstva; Aida
Bagić, TACSO ured u
Hrvatskoj

Izvješće pripremila:

Slađana Novota,
SMART

Otvaranje Dana udruga 2012. i plenarna rasprava o strateškim prioritetima za potporu razvoju civilnog društva u Republici Hrvatskoj

Dani udruga 2012. koje su organizirali Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva i TACSO - ured tehničke pomoći organizacijama civilnog društva u Republici Hrvatskoj otvoreni su u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu pred gotovo 150 predstavnika i predstavnica organizacija civilnog društva. “Radi se o tradicionalnoj godišnjoj manifestaciji posvećenju povećanju vidljivosti civilnog društva i promišljanju unapređenja okvira za razvoj civilnog društva”, istaknula je gospođa Vesna Lendić Kasalo, načelnica Odjela za strateško planiranje, programiranje i informiranje pri Uredu za udruge Vlade Republike Hrvatske, koja je moderirala uvodnim dijelom rasprave.

U prvom izlaganju gospođa Slađana Novota, predsjednica Savjeta za razvoj civilnog društva, ukazala je na značaj i postignute rezultate tog savjetodavnog tijela Vlade Republike Hrvatske u procesima osnaživanja suradnje između Vlade Republike Hrvatske i organizacija civilnog društva i provedbe Nacionalne strategije za stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva, kao i planiranju prioriteta nacionalnih programa dodjele financijskih potpora projektima i programima organizacija civilnog društva iz sredstava Državnog proračuna, odnosno sredstava pretpripravnih fondova Europske unije. Za djelovanje organizacija civilnog društva od posebne je važnosti odnos između civilnog i javnog sektora. Iako je taj odnos u proteklih desetak godina imao svojih uspona i padova, organizacije civilnog društva uvelike su pridonijele sveukupnom društvenom razvoju. Pritom je potrebno posebno izdvojiti značajan doprinos vladavini prava i suzbijanju korupcije, nediskriminaciji, povratku izbjeglih i prognanih osoba, procesuiranju ratnih zločina i osiguranju naknade štete žrtvama. Također, organizacije civilnog društva uvelike su pridonijele reformi izbornog zakonodavstva i načinu ostvarivanja biračkog prava, u pružanju socijalnih usluga u području obrazovanja, zdravstva i socijalne skrbi, te davanju smjernica za razvoj socijalne ekonomije i primjera dobre prakse društvenog poduzetništva. Tijekom godina, organizacije civilnog društva aktivno su i sustavno zagovarale uvođenje odgoja i obrazovanja za demokratsko građanstvo u formalni obrazovni sustav, promicale su volonterstvo kao jednu od važnijih društvenih vrijednosti i načina postizanja društvene promjene. Usprkos doprinosu organizacija civilnog društva i postignutim rezultatima u različitim područjima djelatnosti, dio javnosti još uvijek je sumnjičav prema udrugama i njihovu radu te ih doživljava kao teret društva u recesiji, o čemu svjedoče učestali napadi na udruge, posebno u pogledu njihova fi-

nanciranja, pri čemu se zanemaruje značaj organizacija civilnog društva za sveukupni društveni razvoj u Republici Hrvatskoj.

Gospodin Paolo Berizzi, šef Odjela za politička, gospodarska i trgovinska pitanja, tisak i informiranje Delegacije Europske unije u Republici Hrvatskoj, istaknuo je vlastito pozitivno iskustvo suradnje s organizacijama civilnog društva, posebno u procesu pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. Organizacije civilnog društva su glavni podupiratelji i promotori sustava dobrog upravljanja na svim razinama i glavni su akteri u procesima demokratskog donošenja odluka. Iz tog razloga organizacijama civilnog društva mora biti omogućeno sudjelovanje u procesima izrade i donošenja javnih politika i pravnih propisa, kao i u praćenju i vrednovanju njihove provedbe. Međutim, uz pravo na sudjelovanje usko je povezana i odgovornost organizacija civilnog društva za zastupanje različitih stavova i mišljenja, što dodatno povećava i njihovu vjerodostojnost u društvu. S druge strane, važna je i uloga tijela javne vlasti u izgradnji takvog pravnog okvira koji će omogućiti informirano i kritičko sudjelovanje organizacija civilnog društva u procesima donošenja odluka, a time i izgradnju partnerskog odnosa između ta dva sektora. U tom nastojanju i hrvatska Vlada i organizacije civilnog društva imaju i imat će potporu Europske unije.

Izaslanica gradonačelnika Grada Zagreba, gospođa Višnja Fortuna, pročelnica Gradskog ureda za socijalnu zaštitu

i osobe s invaliditetom, naglasila je da Grad Zagreb posvećuje veliku pozornost udrugama koje djeluju na području Grada i prepoznaje značaj cjelokupnog civilnog sektora. Grad Zagreb je svjestan da niti jedna lokalna vlast, ma koliko dobra i uspješna bila, ne može sama djelovati na području unapređenja kvalitete života građana, već da to mora činiti u partnerskom odnosu s organizacijama civilnog društva. Jedan od načina za predstavljanje rezultata te suradnje i rezultata rada udruga na području Grada Zagreba jest i održavanje Tjedna udruga, manifestacije koja se održava istovremeno kada i ovogodišnji Dani udruga. Prepoznavanje volonterskog rada i rada za opće društveno dobro od posebnog je značaja za Grad Zagreb te je uvijek potrebno promišljati kako još više unaprijediti okvir za takve oblike djelovanja građana i organizacija civilnog društva.

Gospođa Zrinka Vrabec-Mojžeš, izaslanica predsjednika Republike Hrvatske, prenijela je izraze poštovanja i potpore predsjednika Josipovića svima onima koji svojim angažmanom pridonose dobiti cjelokupne društvene

zajednice, posebno u uvjetima ekonomske krize koja je osobito pogodila najranjivije skupine hrvatskog društva. Donošenje nove Strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva trebalo bi dodatno unaprijediti postojeći pravni, financijski i institucionalni sustav potpore djelovanju organizacija civilnog društva. Predsjednik Josipović izrazio je nadu da će nova Strategija pomoći i u uspostavljanju kriterija koji će omogućiti pravednije financiranje udruga, posebno onih koje se brinu o osobama s invaliditetom, djeci, djeci s posebnim potrebama, ženama izloženim nasilju, osobama starije dobi, mladima i drugim ugroženim skupinama, kao i pronalaženju modela učinkovitog korištenja sredstava europskih fondova. Predsjednik Josipović prepoznaje ključnu ulogu koju su organizacije

civilnog društva odigrale u demokratizaciji hrvatskog društva te im nastoji kontinuirano pružati podršku u njihovu radu, naglašavajući značaj partnerskog odnosa države i nevladinog sektora. Organizacije civilnog društva u svom djelovanju pokrivaju područja kojima se sve manje bavi socijalna država i pomažu u ostvarivanju važnih nacionalnih ciljeva i interesa. U razvijanju sudioničke demokracije, u kojoj građani trebaju sudjelovati kao subjekti političkih i društvenih procesa, organizacije civilnog društva imaju veliku i važnu ulogu. Građani Republike Hrvatske još uvijek nedovoljno razumiju svoja prava, ali i odgovornost prema zajednici. Još uvijek nemaju dovoljno razvijenu svijest o važnosti aktivizma i osobnog uključivanja u sustav političkog odlučivanja. To se posebno odnosi na mlade članove našeg društva zbog čega predsjednik Josipović snažno podržava uvođenje građanskog odgoja u sustav formalnog obrazovanja. Konačno, važno je poticati rad za opće dobro kao aktivnost koja ima jednaku vrijednost kako za onoga tko je čini, tako i za one za koje se čini. Važno je uvjeriti naše sugrađane svih generacija kako je dobro činiti dobro, kako je dobro biti uključen u društvene procese i pridonositi boljitku svoje lokalne zajednice i društva u cjelini.

Na kraju uvodnog dijela, gospođa Milanka Opačić, potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske i ministrica socijalne politike i mladih, otvorila je Dane udruga ukazujući na činjenicu da je hrvatsko društvo u posljednjih dvadesetak godina sazrelo i razvilo kulturu dijaloga i tolerancije, iako postoji još puno prostora za unapređenje sustava pružanja pomoći i podrške građanima, posebno u onim područjima u kojima država to ne čini ili ne čini dovoljno. Upravo u tim područjima presudna je uloga organizacija civilnog društva u rješavanju problema i zadovoljavanju potreba građana kroz partnerski odnos države i organizacija civilnog društva. Za izgradnju održivog partnerskog odnosa posebno je važan transparentan i učinkovit sustav financiranja rada udruga, kao i odgovorno ponašanje u davanju financijskih potpora udrugama od strane tijela državne uprave, što nije uvijek bio slučaj, o čemu svjedoči i stanje zatečeno u Ministarstvu socijalne politike i mladih. Financiranje projekata i programa udruga predstavlja ulaganje u razvoj socijalnog partnerstva i poticanje socijalnog uključivanja, odnosno pružanje pomoći i podrške najranjivijim skupinama hrvatskog društva. Također, potrebno je razmišljati i o djelotvornijem sustavu praćenja financiranja i provedbe projekata udruga radi odgovornijeg i učinkovitijeg trošenja sredstava državnog proračuna, ali i sredstava europskih fondova pa i jedinica lokalne samouprave. Na kraju, gospođa Opačić je posebno istaknula značaj donošenja nove Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva, kao i najavljene izmjene Zakona o udrugama, koje bi trebale omogućiti stvaranje još uređenijeg sustava djelovanja udruga.

Nakon otvaranja Dana udruga uslijedila je plenarna rasprava o strateškim prioritetima za potporu razvoju civilnog društva u Republici Hrvatskoj. Moderiranje raspravom preuzela je gospođa Slađana Novota, a prvo uvodno izlaganje održao je gospodin Igor Vidačak, ravnatelj Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske. Gospodin Vidačak podsjetio je na prošlogodišnje Dane udruga održane u Puli, na kojima je započela rasprava o novoj Nacionalnoj strategiji stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva, u kojoj je gotovo 200 sudionika i sudionica iz cijele Hrvatske raspravljalo o tome kako bi civilno društvo trebalo izgledati u 2016. godini. Nakon godine dana i većeg broja održanih rasprava, savjetovanja te rada u radnim skupinama i podskupinama, izrađen je nacrt dokumenta koji

bi trebao odražavati stajališta najvećeg dijela zainteresirane javnosti, odnosno, organizacija civilnog društva. Strategija je usmjerena na četiri glavna strateška područja koja obuhvaćaju 25 mjera i 87 provedbenih aktivnosti za razdoblje od narednih 5 godina. Ta se četiri glavna područja odnose na daljnje unapređenje institucionalnog okvira za potporu razvoju civilnog društva, doprinos organizacija civilnoga društva razvoju demokratske i građanske kulture, osnaživanje uloge organizacija civilnog društva za društveno-ekonomski razvoj te djelovanje i daljnji razvoj civilnog društva u međunarodnom kontekstu. Na kraju svog izlaganja gospodin Vidačak se osvrnuo i na ostvarene rezultate i “naučene lekcije“ u provedbi prethodne Strategije, s posebnim naglaskom na područje savjetovanja s javnošću u procesima donošenja odluka, izgradnje transparentnijeg sustava dodjeljivanja sredstava za rad udruga te podizanja kapaciteta organizacija civilnog društva za povlačenje sredstava iz europskih fondova. Konačno, očekuje se i značajna promjena u pristupu praćenja provedbe nove Strategije, s obzirom da prethodna nije imala dovoljno kvalitetno i jasno definirane pokazatelje uspješnosti ostvarivanja pojedinih mjera, što je uvelike otežavalo proces praćenja njezine provedbe.

Gospođa Cvjetana Plavša-Matić, upraviteljica Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, u uvodu svog izlaganja ukratko se osvrnula na rezultate istraživanja pod nazivom Procjena stanja razvoja organizacija civilnog društva u Hrvatskoj, usporedivši ih s glavnim nalazima istovjetnog istraživanja provedenog u 2009. godini. Ohrabrujuće je to da, usprkos aktualnoj financijskoj krizi koja se odrazila i na rad udruga, nema bitnih odstupanja u nalazima dva istraživanja. Drugim riječima, iako je financijska kriza utjecala na rad udruga, taj je utjecaj ipak bio manji nego što se to moglo očekivati i nije zaustavila udruge u njihovu djelovanju. Taj nalaz ukazuje i na činjenicu da organizacije imaju i potrebnu stručnost i fleksibilnost za prilagođavanje vlastitog rada promijenjenom okruženju. Također, uspostavljeni su i određeni sigurnosni mehanizmi vezani uz financiranje udruga na različitim razinama koji su ublažili posljedice financijske krize. Ipak, i dalje postoji potreba za usavršavanjem i izgradnjom sposobnosti organizacija civilnog

društva i njihova djelovanja na lokalnoj razini kroz snažnije povezivanje s građanima i lokalnim samoupravama. Na taj način bit će moguće postići sinergiju nužnu za postizanje društvenih i ekonomskih promjena u lokalnim zajednicama u kojima te organizacije djeluju. U tom smjeru ide i nova strategija Nacionalne zaklade, odnosno nastojanje da se zadrži ravnoteža u pružanju podrške organizacijama civilnog društva u njihovu radu na lokalnoj razini, s jedne, te djelovanju organizacija u novom okruženju koje nastaje punopravnim članstvom Republike Hrvatske u Europskoj uniji, s druge strane. Drugim riječima, posebno je važno poticanje aktivnog građanstva odnosno sudjelovanje

građana u razvoju lokalnih zajednica, daljnja izgradnja kapaciteta organizacija civilnog društva za ukupni društveni razvoj, osnaživanje međusektorske i unutarsektorske suradnje, povećanje utjecaja i vidljivosti rada i postignutih rezultata organizacija civilnog društva te pružanje podrške uvođenju društvenih inovacija i zapošljavanja u neprofitnom sektoru.

Gospođa Aida Bagić, savjetnica ureda Tehničke pomoći organizacijama civilnog društva u Republici Hrvatskoj (TACSO), izdvojila je ključne prioritete projekta TACSO, a to su rad na vidljivosti i utjecaju organizacija civilnog društva, izgradnja kapaciteta organizacija civilnog društva s posebnim naglaskom na kapacitete vezane uz pristup europskim fondovima te poticanje suradnje organizacija civilnog društva i države, uključujući pružanje podrške u izradi strateških dokumenata poput Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva. Također, TACSO posebnu pažnju posvećuje poticanju i osnaživanju suradnje organizacija civilnog društva u regiji odnosno zemljama korisnicama pretpriступne pomoći. U nastavku svog izlaganja gospođa Bagić predstavila je preliminarne nalaze istraživanja o vidljivosti i javnoj percepciji organizacija civilnog društva u Hrvatskoj koje je proveo Institut "Ivo Pilar" uz napomenu da je ovo istraživanje sadržajno i metodološki nastojalo slijediti slično istraživanje provedeno 2007. godine ("Stavovi javnosti o nevladinim organizacijama") kako bi se ustanovile eventualne promjene u dužem vremenskom razdoblju. Od 7 ključnih nalaza njih 5 ukazuje na pozitivne trendove u razvoju civilnog društva, jedan je neutralan dok je

jedan relativno negativan. Pozitivni trendovi se odnose na povećanje broja ispitanika koji poznaju izraz “udruga“ i razumiju njegovo značenje, povećanje broja ispitanika koji osobno poznaju aktivne članove udruga, povećanje broja ispitanika koji su iskazali da su osjetili neku korisnu posljedicu rada udruga te povećanje broja ispitanika koji misle da preko udruga mogu utjecati na donošenje odluka u lokalnoj zajednici. Promjena nije bilo u postotku ispitanika koji iskazuju generalno pozitivan stav prema udrugama, dok je relativno negativan trend zabilježen kod pitanja koje se odnosilo na mogućnost udruga da utječu na donošenje odluka na nacionalnoj razini. Naime, povećan je broj ispitanika koji misle da udruge ne mogu utjecati na odluke koje se donose na toj razini.

U nastavku rasprave gospodin Domagoj Novokmet, novinar Hrvatske radiotelevizije, iznio je svoje viđenje uloge javne televizije, ali i drugih medija, u osiguravanju vidljivosti organizacija civilnog društva u javnosti. Pritom je kao polazišnu osnovu izdvojio relativno nisku razinu vidljivosti organizacija u medijima, ali i upozorio da se povremeno i u dijelu medija odvijaju negativne kampanje prema hrvatskom udrugama. Navedena činjenica ne mora biti rezultat općeg negativnog stava hrvatske javnosti prema organizacijama civilnog društva, već jednostavno rezultat neinformiranosti i neosjetljivosti određenih novinara, koji od iznimnog slučaja neprihvatljivog djelovanja neke udruge mogu napraviti veliku štetu za civilno društvo u cjelini. Stoga je i za potrebe osiguranja veće vidljivosti udruga potrebno osigurati standarde kvalitete djelovanja u civilnom društvu i promptno odgovarati na zlonamjerne i neistinite kampanje u medijima. Isto tako, potrebno je senzibilizirati javnost i na specifična područja djelovanja civilnog društva, kao što je društveno poduzetništvo, a koje neobaviještena javnost često može negativno interpretirati. Teme iz područja djelovanja organizacija civilnog društva trebalo bi usmjeravati prema što širem krugu potencijalnih medijskih konzumenata, umjesto “ciljanja“ na usko specijalizirane medije, kako bi se izbjegao problem medijske

“getoizacije“ tema iz područja civilnog društva. U tom kontekstu, posebnu ulogu bi trebala imati Hrvatska radio-televizija kao javna ustanova koja bi trebala otvoriti širi prostor za teme i organizacije vezane uz civilno društvo.

Izlaganje gospođe Marine Škrabalo, članice Vijeća GONG-a, ispred ad-hoc zagovaračke mreže Platforma 112, bilo je usmjereno na pitanja građanske participacije te participativne demokracije. Sama se Platforma 112, koja trenutno okuplja 60-ak organizacija civilnog društva, može promatrati kao pokušaj “degetoiziranja“ medijskog položaja i povećanja utjecaja civilnog društva u procesima formuliranja javnih politika u Hrvatskoj. Ovaj se utjecaj u Hrvatskoj već prepoznaje, i to u polaganom prihvaćanju pravila demokratske utakmice od strane političke elite, kao i njegovanju senzibiliteta za stvaranje javnog dobra. Vidljiv je velik napredak cijelog hrvatskog društva, barem u normativnom smislu, u postavljanju novih pravila, zasnovanih na principima građanske participacije, a na što su djelovali i pojedinci izvan civilnog društva te otvaranje Interneta kao novog javnog prostora. Ipak, kao otvoreni zadatak gospođa Škrabalo vidi konsolidaciju postojećih pravila i njihovo stvarno zaživljavanje. Osim toga, civilno društvo djeluje i kao katalizator prakse savjetovanja sa zainteresiranom javnošću, koja se još uvijek nedovoljno primjenjuje. Međutim, otvorenim pitanjem i najvećim izazovom ostaje aktiviranje građana i građanki za sudjelovanje u životu lokalnih zajednica, kao i djelovanju na lokalnu vlast. Pritom će od posebnog značaja biti pronalaženje načina poticanja lokalnih, “samoniklih“ civilnih inicijativa i akcija te stvaranja neformalnih ad-hoc partnerstava.

U posljednjem uvodnom izlaganju gospođa Lejla Šehić Relić, predsjednica Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva, osvrnula se na stupanj razvoja volonterstva u Hrvatskoj posebno istaknuvši značaj obilježavanja 2011. kao Europske godine volontiranja u tom procesu, ali i velik doprinos Nacionalne strategije za stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva 2006.-2011. U okviru nove Strategije, ali i provedbe drugih aktivnosti vezanih uz razvoj volonterstva, potrebno je voditi računa o tome da trenutno nema sustavnog pristupa volonterstvu u okviru formalnog obrazovanja, zbog čega je izrazito značajno afirmirati problematiku građanskog odgoja i obrazovanja, a posebno odgoja za volontiranje. U okviru obrazovnog sustava treba otvoriti mogućnosti za praksu volontiranja te vrednovati volontiranje u svim segmentima obrazovanja, uključivši i visoko obrazovanje. Posebna se pažnja pritom mora obratiti volontiranju u okviru sustava pružanja socijalnih usluga, kako bi se humanizirao proces njihova pružanja te povećala transparentnost rada socijalnih institucija. Od aktivnosti koje se očekuju u budućnosti, a koje bi trebale povećati potporu volonterstvu, gospođa Šehić Relić je izdvojila propitivanje utjecaja zakonskog okvira, dodatno osnaživanje volonterskih centara kao nositelja volonterske infrastrukture, mjerenje i kvantifikaciju efekata volonterskog rada (u skladu sa sličnim trendovima u EU), kao i izradu nacionalnog programa za razvoj volonterstva, od kojeg se očekuje utjecaj na kvalitetnije formuliranje i praćenje volonterskih programa.

Nakon uvodnih izlaganja nastavljena je rasprava koja se razvila u nekoliko smjerova. Ključne teme rasprave bile su volonterski rad i stanje volonterstva u Hrvatskoj, problem vidljivosti i medijskog tretmana organizacija civilnog društva u Hrvatskoj, povjerenje građana u civilno društvo i građanski aktivizam, te međunarodna suradnja i

razmjena dobre prakse u okviru regije. U raspravi o volonterskom radu i stanju volonterstva naglašeno je kako se u široj javnosti stvaraju nedoumice oko samog pojma volonterskog rada, odnosno volonterstva, što se može pripisati i nedovoljno jasnom predstavljanju Zakona o poticanju zapošljavanja. Uslijed medijskog praćenja ovog Zakona u javnosti se stvaraju zablude o volonterskom radu kao “radu za ništa“, odnosno radu besplatne radne snage te se miješaju pojmovi volonterskog rada i obavljanja poslova kao oblika stručnog osposobljavanja i puta prema trajnom zaposlenju. Stoga treba jasno razgraničiti volonterstvo od mjera za unapređenje zapošljavanja, zasnovanih na osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa. U suprotnom će biti vrlo teško afirmirati volonterstvo kao društvenu vrijednost u Hrvatskoj.

U području vidljivosti i medijskog tretmana OCD-a u Hrvatskoj podržano je stajalište o “getoizaciji“ civilnog društva u masovnim medijima, ali je i naglašen senzacionalistički pristup medija problematici civilnog društva. Iz tog je razloga potrebno inzistirati, i to u okviru cjelovite medijske politike, na edukaciji novinara o problematici civilnog društva i vrijednosti općeg dobra. Nadalje, utvrđeno je da su trenutno posebno naglašeni problemi financiranja i održivosti djelovanja neprofitnih medija, pri čemu je Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva prepoznata kao jedini raspoloživi formalni izvor potpore. Iako Nacionalna zaklada ima pionirsku ulogu u razvoju neprofitnih medija, njezino djelovanje ipak nije i ne može biti trajni izvor za potporu njihova djelovanja. Predloženo je da bi, u tom smislu, trebalo razmisliti o kreiranju institucije koja će sustavno financirati i stručno podržavati hrvatske neprofitne medije. Kao izvor potpore neprofitnim medijima svoju ulogu treba pronaći i Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija, s obzirom na to da je financiran iz TV pretplate svih građana i građanki. Također je naglašeno da će se ovom problematikom pozabaviti i Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske koji aktivno radi na razvoju modela financiranja neprofitnih medija te koordinira aktivnosti relevantnih vladinih tijela.

U raspravi se ukazalo i na činjenicu da u Hrvatskoj već postoje primjeri dobre prakse kako sektorske suradnje, tako i suradnje organizacija civilnog društva s Vladom Republike Hrvatske, a što bi trebalo primijeniti i na područje neprofitnih medija. Primjerice, donesen je Akcijski plan za obrazovanje za održivi razvitak, a dobre primjere učinkovite suradnje mogu predstavljati i djelovanje lokalnih akcijskih grupa u kreiranju održivog lokalnog i ruralnog razvoja, kao i rad lokalnih partnerstva za zapošljavanje.

Problematika povjerenja građana u organizacije civilnog društva i građanskog aktivizma u raspravi je povezana s prepoznavanjem rezultata djelovanja te financiranja djelatnosti tih organizacija. Naime, ukazano je da se tijekom kriznog vremena vrlo često “traže krivci“ pa su i organizacije civilnog društva podložne različitim manipulacijama, prvenstveno u jednom dijelu medija. Osim toga, velik broj građana uopće nije svjestan svih dimenzija djelovanja organizacija civilnog društva, jer se s njima, u pravom smislu te riječi, susreću tek kada im zatrebaju određene usluge ili neka druga pomoć. Prepoznata su i neka rješenja ovih problema koja se trebaju temeljiti na sustavnoj komunikaciji rezultata djelovanja organizacija civilnog društva široj javnosti, što se posebno odnosi na organizacije financirane iz

javnih sredstava. Iz tog konteksta izdvajaju se konkretne mjere, kao što je organizacija Dana otvorenih vrata udruga, odnosno izrada baze rezultata projekata organizacija civilnog društva financiranih iz javnih izvora. Jednako je naglašeno i da će se donošenjem novog Zakona o udrugama postići transparentniji tretman i financiranje udruga, što se posebno odnosi na organizacije koje djeluju za opće dobro.

Međunarodnu suradnju i razmjenu dobre prakse u regiji potvrđuje i u okviru Dana udruga aktivno sudjelovanje predstavnica Kancelarije za saradnju s nevladinim organizacijama Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore te Kancelarije za saradnju s civilnim društvom Vlade Republike Srbije. U diskusiji je utvrđeno da su, u okviru civilnog društva u Republici Hrvatskoj, razvijena znanja i iskustva koja se mogu koristiti kao primjeri dobre prakse u široj (IPA) regiji. Suradnja na regionalnoj razini već potiče velik broj studijskih posjeta i putovanja, dok će se prilike za daljnju suradnju dodatno povećati ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju.

Datum i vrijeme:

15. lipnja 2012.,
09:30 – 12:00

Mjesto održavanja:

Tribine Grada
Zagreba, Kaptol 27,
Zagreb

Organizacije domaćini:

GONG i Mreža mladih
Hrvatske (MMH)

Moderator:

Igor Bajok, SMART

Panelisti:

Vanja Škorić, GONG;
Nikola Buković, Mreža
mladih Hrvatske

Izvješće pripremio:

Igor Bajok, SMART

Okrugli stol I: “Sudjelovanje mladih u oblikovanju javnih politika na lokalnoj razini - jesu li učinkoviti institucionalni mehanizmi?”

Cilj ovog okruglog stola, kojem je nazočilo dvadesetak predstavnica i predstavnika organizacija civilnog društva, tijela državne uprave i savjeta mladih, bio je raspraviti kriterije i prakse sudjelovanja mladih u oblikovanju politika na lokalnoj razini temeljem rezultata istraživanja GONG-a i MMH, a u kontekstu izrade nove Nacionalne strategije za stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva te ponuditi smjernice za njezinu provedbu.

Okrugli stol otvoren je uvodnim izlaganjem Vanje Škorić, koja je ukratko predstavila dio rezultata Istraživanja otvorenosti i transparentnosti jedinica lokalne samouprave (JLS) u RH (LOTUS 2011.), s naglaskom na njihovu otvorenost spram organizacija civilnog društva (OCD) i građanskih inicijativa, te savjeta mladih. Škorić je uvodno istaknula značaj uključivanja i sudjelovanja građana u svim ključnim fazama ciklusa donošenja i provedbe javnih politika, koji uključuje definiranja prioriteta, izradu nacрта, odlučivanje, provedbu te praćenje i vrednovanje odnosno promjenu javne politike. Međutim, praksa pokazuje dva ključna problema u pripremi i provedbi javnih politika. Prvi problem leži u činjenici da se građani vrlo rijetko uključuju u bilo koju od navedenih faza, kako na nacionalnoj, tako i na lokalnoj razini, dok se drugi odnosi na zanemarivanje značaja pojedinih faza ciklusa što, u konačnici, dovodi u pitanje djelotvornost i učinkovitost javnih politika. Tako i sam nacrt Nacionalne strategije za stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva prepoznaje barem dva ključna izazova u smislu sudjelovanja građana u procesima donošenja odluka. Ti se izazovi odnose na, s jedne strane, još uvijek nedovoljno poticajan pravni okvir te, s druge strane, nezadovoljavajuću razinu primjene istoga u praksi (primjerice Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata, posebno na lokalnoj razini). Ako se građani ne uključuju u prve dvije faze ciklusa oblikovanja javnih politika ili se samo formalno i vrlo ograničeno uključuju u fazu izrade nacрта i odlučivanja, dolazi do izigravanja samog smisla sudjelovanja građana. Kroz ranije spomenuto istraživanje, odnosno jednu od njegovih dimenzija (Suradnja s civilnim društvom), GONG je nastojao procijeniti otvorenost jedinica lokalne i regionalne samouprave (JLPRS) prema OCD-ima i savjetima mladih, odnosno izmjeriti spremnost lokalnih vlasti da u procese donošenja odluka uključe OCD-e i savjete mladih. Potpuni rezultati istraživanja dostupni su na internetskim stranicama GONG-a (www.gong.hr), a Škorić se posebno osvrnula na dio istraživanja koji se odnosio na savjete mladih. Na uzorku od 509 od ukupno 576 JLPRS (121 od 127 gradova, 368 od 429 općina i 20 od 21 županija) utvrđeno je da su savjeti mladih aktivni (konstituirani su u skladu sa Zakonom o savjetima mladih i održali su barem jednu sjednicu u proteklih godinu dana) u 90% županija, 70% gradova i 29% općina. Od tog broja svega

nešto više od polovice (57%) savjeta mladih imalo je neki oblik komunikacije s predstavničkim tijelom JLPRS, a tek 27% predstavničkih tijela tražilo je očitovanje od savjeta mladih o pitanjima iz njihova djelokruga rada (najčešće se radilo o raspravi/prihvaćanju plana aktivnosti savjeta mladih u prethodnoj, odnosno nadolazećoj godini). S obzirom na zakonsku obavezu osnivanja savjeta mladih, zaključila je Škorić, nizak postotak aktivnih savjeta upućuje na manjkavu provedbu Zakona, dok nezainteresiranost mladih da se kandidiraju u ova tijela upućuje na njihovu nedovoljnu informiranost o instrumentima kojima mogu ostvariti veći utjecaj na procese donošenja odluka u svojim zajednicama. Slično tome, čak i u onim JLPRS koje imaju suradnju sa svojim savjetima mladih postoji prostor za proširenje pitanja o kojima se barem raspravlja, ako već ne i suodlučuje sa savjetima mladih.

U raspravi koja je uslijedila postavljeno je pitanje razloga velikog nesrazmjera u broju aktivnih savjeta mladih u županijama u usporedbi s tim brojem u općinama. Kao tri glavna, odnosno najčešća, razloga navedeni su nerazumijevanje svrhe postojanja i rada savjeta mladih u općinama, podkapacitiranost, što se osobito odnosi na male općine, za primjenu Zakona (ali i za stvaranje poticajnog okruženja za razvoj

“ Jako dobar okrugli stol! Drago mi je da se govorilo o savjetima mladih, jer je to nešto što me jako zanimalo. Čula sam puno korisnih informacija, a promotivni materijal mi je baš dobro došao! Bila bih jako sretna kad bi se pronašla čarobna formula za uključivanje mladih. Da je i duže trajao ne bi škodilo.

Komentar sudionice Dana udruga 2012. ”

civilnog društva i pružanje financijske potpore OCD-ima, što redovno potvrđuju i Izvješća o financijskim potporama dodijeljenim za projekte i programe OCD-a koje izrađuje Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske te nezainteresiranost mladih za sudjelovanje u savjetima mladih. Ipak, zaključeno je da postoji potreba za provedbom dublje, kvalitativne studije koja bi pomogla potpunom razumijevanju ovog problema. Rasprava je proširena i na pitanje sustava financiranja rada udruga na lokalnoj razini, odnosno primjene Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financij-

ske potpore programima i projektima udruga. Također, istaknuta je i mogućnost promicanja i poticanja međuopćinske suradnje koja bi mogla poslužiti kao model za unapređenje kako sustava pružanja financijske potpore radu udruga kod manjih općina, tako i sustava sudjelovanja mladih u oblikovanju javnih politika na lokalnoj razini. Konačno, jedan od sudionika okruglog stola podijelio je vlastito iskustvo sudjelovanja u aktualnom postupku izbora članova Savjeta mladih Grada Zagreba, što je poslužilo i kao uvod u prezentaciju Nikole Bukovića.

U uvodu svog izlaganja Buković je podsjetio da su savjeti mladih savjetodavna tijela predstavničkih tijela JLPRS koji se biraju putem javnog poziva na mandat od dvije godine. Na tragu navedenog, paralelno s provedbom istraživanja LOTUS 2011., GONG i MMH željeli su istražiti kakva je i kolika podrška koju JLS pružaju radu savjeta mladih, koliki je utjecaj savjeta mladih na procese donošenja odluka te postoji li razlika u ocjenama između predstavnika savjeta mladih i zaposlenika u JLS glede svakodnevne suradnje između savjeta mladih i tih jedinica usporedbom rezultata dva istraživanja. Naime, za istraživanje je bilo važno da upitnik za savjete mladih ispune sami članovi savjeta, što je bilo jasno naznačeno u samom upitniku. Međutim, analizom dostavljenih materijala te kroz komentare koji su uneseni u sam upitnik GONG i MMH došli su do jasnih dokaza da veliku većinu upitnika uopće nisu ispunjavali članovi savjeta već predstavnici gradova i općina. Ovaj nalaz, istaknuo je Buković, donekle daje i odgovor na pitanje zašto je upitnik ispunilo samo

28 jedinica lokalne samouprave (27 gradova i samo 1 općina od ukupno 121 grada i 368 općina koje su činile uzorak istraživanja): čini se da u pravilu upitnik do njih nije niti došao. Ipak, Buković je ponudio tri moguća objašnjenja ovakvih rezultata: ili

“

Moderator i izlagači su bili jako dobri, svi su dobili priliku iznijeti svoje mišljenje i preporuke bez da se udalji od glavne teme. Okrugli je stol završio vrlo dobrim preporukama.

Komentar sudionika/sudionice Dana udruga 2012.

”

predstavnici gradova i općina, koji su zaprimili materijale, nisu opetovano uspijevali stupiti u kontakt s članovima savjeta mladih, ili predstavnici gradova i općina nisu uspijevali motivirati članove savjeta mladih da ispune upitnike, ili su predstavnici gradova i općina zaključili kako je prihvatljivo da oni umjesto samih savjeta ispune upitnike. Bez obzira za koje se objašnjenje odlučili ili eventualno za njihovu kombinaciju, zaključci upućuju na moguću neadekvatnu suradnju između savjeta i općina i gradova, (stvarnu) neaktivnost savjeta mladih, te na moguće temeljno nepoštovanje autonomije u radu savjeta od strane JLS.

U nastavku izlaganja Buković je naglasio važnost korištenje prava i mogućnosti savjeta mladih za sudjelovanje u procesima donošenja odluka kao jedne od njihovih temeljnih funkcija. To se posebno odnosi na komunikaciju članova savjeta mladih i predstavnika grada ili općine kroz njihove odvojene sastanke ili sudjelovanjem predstavnika grada ili općine na sjednicama savjeta mladih. Također, od posebnog je značaja i pitanje u kojoj mjeri predstavnici savjeta mladih koriste pravo i mogućnost sudjelovanja na sjednicama predstavničkih tijela JLS i, još važnije, utjecanja na dnevni red sjednica tih tijela. Tako je tek 12 savjeta mladih ili 42,9% predložilo točku dnevnog reda za sjednicu predstavničkog tijela u posljednjih godinu dana, dok njih 16 ili 57,1% nije iskoristilo tu mogućnost. Iako su se predložene točke dnevnog reda najčešće

odnosile na rad samog savjeta (usvajanje programa rada te rasprava o njegovoj realizaciji), detektirani su i oni prijedlozi koji su se odnosili na druga relevantna pitanja poput regulacije gradskog prometa, povećanja iznosa gradskih stipendija te pitanja stambenog zbrinjavanja mladih. Konačno, jedan od pozitivnih nalaza istraživanja ukazuje na relativno često sudjelovanje članova savjeta mladih u drugim savjetodavnim i radnim tijelima JLS, ali i problematičnu činjenicu da je zabilježen svega jedan slučaj sudjelovanja članova savjeta mladih u radu tijela za izradu gradskog programa za mlade.

U zaključku svog izlaganja Buković se još jednom posebno osvrnuo na Zakon o savjetima mladih. Istaknuo je da tom institucionalnom mehanizmu treba dati pravu šansu da se pokaže da li je i u kolikoj je mjeri djelotvoran i učinkovit bez obzira na niz kritika, odnosno prijedloga koje MMH ima i daje na sam tekst Zakona i na njegovu primjenu u praksi. Primjeri dobre prakse rada savjeta mladih, koji jesu rijetki, ali postoje, ukazuju na to da je moguće kvalitetno djelovati, posebno kada postoji poticajno okruženje i prave osobe na pravom mjestu. MMH posebno inzistira na odgovornosti središnje državne vlasti za uspješnu primjenu ovog modela sudjelovanja mladih u oblikovanju javnih politika na lokalnoj razini kroz pružanje dodatne (tehničke, administrativne pa i financijske) podrške za njihovo funkcioniranje. Poseban izazov i dalje predstavlja sustav izbora članova savjeta mladih, za koji se razvio čitav niz različitih praksi. Stoga MMH predlaže suradnju između ključnih dionika (Ministarstva socijalne politike i mladih, Ureda za udruge, udruga, jedinica lokalne i regionalne samouprave i MMH) koji mogu pomoći u ujednačavanju tih praksi i izradi naputka o tome kako javni pozivi trebaju izgledati, odnosno kako se izbori za članove savjeta mladih na lokalnoj razini trebaju provoditi. Na samom kraju Buković je pozvao sve nazočne koji žele saznati više o prijedlozima MMH za unapređenje zakonskog okvira za osnivanje i rad savjeta mladih da dodatne informacije potraže u publikaciji “Zakon o savjetima mladih u praksi“, dok primjere dobre prakse koji su detektirani u okviru istraživanja o kojem je ranije bilo govora i detalje samog istraživanja mogu pronaći u publikaciji “S kim i kako lokalne vlasti surađuju?“. Obje su publikacije bile dostupne na okruglom stolu, a također su dostupne i na internetskim stranicama www.mmh.hr.

U izuzetno otvorenoj i sadržajnoj raspravi koja je uslijedila otvoren je cijeli niz pitanja važnih kako za sudjelovanje mladih u oblikovanju javnih politika na lokalnoj razini, tako i za položaj mladih u društvu u širem kontekstu. Tijekom rasprave u više je navrata spomenut problem “nezainteresiranosti“ mladih za aktivnim sudjelovanjem u društvu i procesima donošenja odluka, ali je isto tako upozoreno da se taj problem često koristi kao izgovor za isključivanje ili zanemarivanje mladih kao aktera u različitim društvenim procesima, odnosno da bi taj problem zapravo trebao biti dodatan poticaj za pronalaženje i korištenje najboljih mehanizama za njihovo informiranje, motiviranje i uključivanje. Jedan od načina da bi se to postiglo, istaknuto je, jest i uvođenje odgoja i obrazovanja za demokratsko i aktivno građanstvo u formalni obrazovni sustav od najmlađe dobi, kako bi mladi stekli znanja i vještine potrebne za njihovo aktivno i odgovorno sudjelovanje u društvu.

Uz sve dosad navedno, na okruglom je stolu također bilo govora o nužnosti prepoznavanja mladih kao resursa, a ne problema, pronalaženju mehanizama za bolje društveno uključivanje mladih s poremećajima u ponašanju, nadogradnji koncepta međugeneracijske solidarnosti kroz koncept međugeneracijske suradnje te iznalaznju rješenja za gorući problem visoke nezaposlenosti mladih u Hrvatskoj.

Datum i vrijeme:

15. lipnja 2012.,
09:30 – 12:00

Mjesto održavanja:

Selska cesta 112c,
Zagreb

Organizacija domaćin:

Kuća ljudskih prava

Moderator:

Nikša Alfirević,
Institut za inovacije

Panelisti:

Ljubo Manojlović, SDF;
Milana Romić, Kuća
ljudskih prava; Sanja
Sarnavka, B.a.B.e.

Izvjешće pripremio:

Nikša Alfirević,
Institut za inovacije

Okrugli stol II: “Modeli učinkovitog zagovaranja pozitivnih društvenih promjena”

Na početku okruglog stola, predstavnici Platforme 112 – za Hrvatsku vladavine prava, Ljubo Manojlović (Srpski demokratski forum), Milana Romić (Kuća ljudskih prava Zagreb) i Sanja Sarnavka (B.a.B.e.), ukratko su predstavili povijest i djelovanje ove mreže organizacija civilnog društva, kao i primjere dobre prakse, odnosno zagovaračka iskustva. Panelisti su opisali proces kojim je 19 OCD-a formiralo mrežu Platforma 112, kao i programska područja u okviru kojih mreža provodi aktivnosti javnog zagovaranja (kvaliteta demokracije, borba protiv korupcije i za javni interes, ravnopravnost i dostojanstvo ljudi, nasljeđe rata, suočavanje s prošlošću i izgradnja mira te izgradnja stabilnih i demokratskih institucija vlasti, koje svima osiguravaju jednak pristup pravdi). Ukazano je na činjenicu da je Platforma 112, izradom i prezentacijom izvješća o spremnosti RH za zatvaranje poglavlja 23 pregovora o pristupanju EU, potaknula Vladu RH na niz iskoraka u području djelovanja mreže. Pritom je došlo do izmjene zakona i provedbenih akata o besplatnoj pravnoj pomoći, izmjene u javnosti kontroverznog zakona o golfskim igralištima, promjena vezanih uz naknadu za oštećenu imovinu povratnika te javne objave stajališta i izvješća o pregovorima s EU. Panelisti su također predstavili svoje aktivnosti usmjerene na različite ciljne skupine – Vladu RH, Nacionalni odbor za praćenje pregovora o pristupanju RH EU i političke stranke, odnosno institucije EU i hrvatske medije. Kao čimbenici uspješnosti procesa javnog zagovaranja izdvojeni su:

- eksterni faktori, koji uključuju važnost zagovaračke problematike za političku elitu, ali i otvorenost institucija EU za mišljenje OCD-a te
- interni faktori, koji se odnose na reputaciju i vjerodostojnost organizacija – članica mreže (kako unutar civilnog sektora, tako i unutar političke te šire javnosti), povjerenje i suradnju unutar mreže, dobro poznavanje problematike, sposobnost brzog i suradničkog prikupljanja i analize informacija te izradu izvješća i priopćenja za javnost, razvijeni kontakti s građanima, ali i iskustvo te razvijeni kontakti s predstavnicima hrvatskih medija.

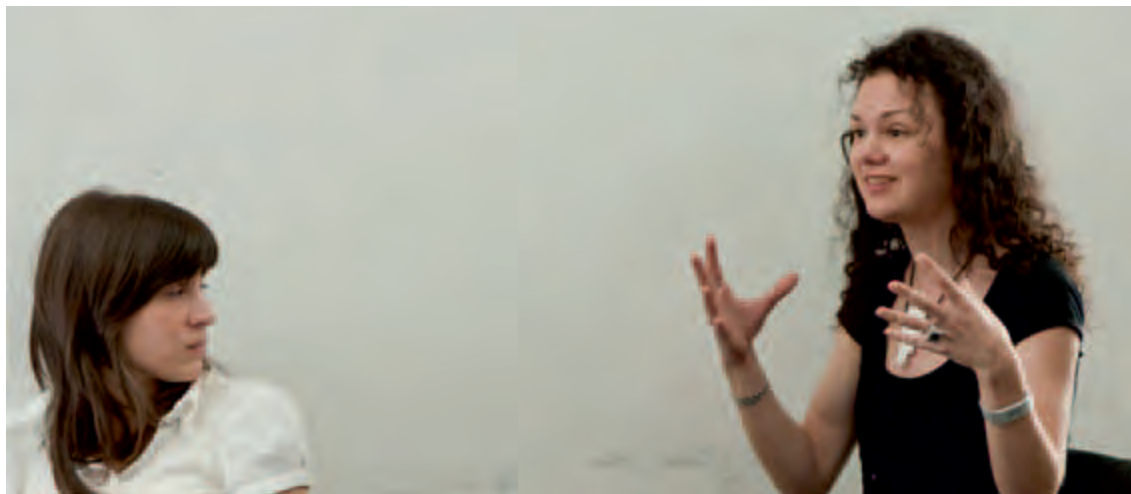
Panelisti posebno naglašavaju angažman Platforme 112 u osiguranju besplatne pravne pomoći, kao jednog od ključnih sadržaja osiguranja vladavine prava u RH te i dalje iskazuju uvjerenje da su trenutna zakonska i provedbena rješenja u području besplatne pravne pomoći neadekvatna za većinu građana i građanki koji je zaista i trebaju. Isto tako, panelisti su mišljenja da je angažman organizacija i mreža civilnog društva u javnom zagovaranju još uvijek jedan od ključnih čimbenika zaštite ljudskih prava u RH. Pritom se polazi od stava da sve potrebne reforme još uvijek nisu provedene te da postoji niz područja u kojima država još uvijek ne djeluje potpuno učinkovito na zaštitu prava propisanih

odgovarajućim zakonima koji se, shodno tome, ne provode.

Posebna područja koja su u svojim izlaganjima problematizirali panelisti odnose se na medijsko pokrivanje i održivost inicijativa javnog zagovaranja u hrvatskom civilnom društvu. Pritom se, u području prezentacije rada zagovaračkih OCD-a i njihovih mreža u medijima, naglašava nedostatak interesa i senzacionalističko usmjerenje "profitnih" medija te, u nekim slučajevima, i problemi vezani uz manipulativno izvještavanje javnosti. Shodno tome, javlja se problem vidljivosti ovakvih organizacija u društvu, iako je funkcioniranje Platforme 112 kao mreže OCD-a pokazalo visoku razinu zrelosti uključenih organizacija. To je, uostalom, vidljivo i u stalnom rastu broja članica mreže te organizacija koje ju podržavaju.

Problem dugoročne održivosti odnosi se, pak, na nedostatak formalnih izvora sredstava za rad mreža OCD-a, zbog čega se financiranje provodi "ad-hoc", najčešće iz projektnih sredstava većih OCD-a – članova mreža. Osim toga, nesustavno financiranje stvara i probleme regionalne zastupljenosti OCD-a, s obzirom da organizacije izvan Zagreba najčešće nemaju dovoljno novca da bi prisustvovala sastancima s predstavnicima državnih institucija, odnosno uzele učešća u suradnji s većim organizacijama, sa sjedištima u glavnom gradu.

Nakon izlaganja panelista, vodila se moderirana diskusija, u okviru koje je identificirano nekoliko ključnih problema, odnosno područja. Predstavници prisutnih OCD-a ukazali su na pasivnost građana i njihovu nisku razinu aktivizma, kao i uključenosti u rad civilnog društva. Neki od razloga za takvo stanje mogli bi biti niska senzibilizacija građana, ali i prevladavajuće uvjerenje o tome da u Hrvatskoj nije moguće pokrenuti pozitivne društvene promjene. Ono se djelomično može pripisati načinu izvještavanja medija o političkoj i društvenoj problematici, a posebno o civilnom društvu. Isto tako, predstavnici organizacija koje se bave psihološkim i drugim oblicima savjetovanja, ukazuju na

brojne osobne probleme građana i građanki, raširenost problematike depresije i ovisnosti, kao i drugih čimbenika, koji otežavaju aktivno građanstvo i participaciju u političkim i drugim procesima u društvu. Stoga se postavlja pitanje kako u budućnosti mobilizirati građane za aktivnosti i teme kojima se bave OCD-i, dok su predstavnice Ureda za udruge Vlade RH ukazale na spremnost državnih institucija za rješavanje ovog problema, prvenstveno putem edukacije državnih službenika te uvođenjem građanskog odgoja u obrazovni sustav.

S obzirom na problematiku građanskog odgoja i obrazovanja, predstavnici prisutnih OCD-a su uvjereni da njegovo uvođenje u formalni sustav obrazovanja neće “automatski” riješiti navedene probleme, što se može argumentirati lošim iskustvima nekih država-članica EU u kojima je ovaj predmet neadekvatno implementiran. Poseban interes za realizaciju ovog programa su iskazali predstavnici prisutne organizacije branitelja domovinskog rata, koji u tome već imaju značajnog iskustva. U okviru diskusije, kao primjer dobre prakse u ovom području, iako ne i proveden do kraja, istaknut je i Akcijski plan za obrazovanje za održivi razvoj.

Stoga i dalje ključnom temom, kako na području vidljivosti, tako i održivosti, ostaje realizacija partnerstva između OCD-a i političkih stranaka te aktivnosti neformalnog obrazovanja, uz pomoć kojih će se mijenjati stavovi i percepcija javnosti. Međutim, utvrđeno je da postoje i oblici kratkoročne potpore za povećanje vidljivosti i medijske zastupljenosti – ne samo OCD-a koji se bave javnim zagovaranjem, već i civilnog društva u cjelini. Ovo se može ostvariti poticanjem neprofitnih medija, a što je formulirano u zaključcima navedenim na kraju ovog izvješća.

U daljnjoj diskusiji, u kojoj su učešća uzeli predstavnici OCD-a, kao i hrvatskog ureda TACSO-a, iskazana je pozitivna uloga Platforme 112 u hrvatskom civilnom društvu te još jednom naglašena uspješnost njenog djelovanja. Kao preporuke za bolji prijenos znanja i iskustava na druge OCD-e u regiji, istaknuto je daljnje strateško promišljanje djelovanja ove mreže, njenog regionalnog i lokalnog širenja te mobilizacija građana/građanki. Kako bi se olakšalo uključivanje novih organizacija u mrežu, bilo bi korisno i što vidljivije publicirati “minimalne” programske elemente, s kojima je potrebna suglasnost, da bi se zainteresirana organizacija pridružila Platformi.

Sudionici/sudionice su se usuglasili oko sljedećih zaključaka okruglog stola:

- Nužno je formirati fond za financijsku potporu ad-hoc inicijativa OCD, bez obzira bave li se javnim zagovaranjem ili nekom drugom djelatnošću, s obzirom da projektni/programski oblik financiranja za navedenu svrhu uglavnom nije primjeren. Naime, društvene potrebe na koje civilno društvo odgovara ad-hoc inicijativama vrlo se dinamično razvijaju te ih nije lako predvidjeti u okviru “klasičnog“ planiranja projekata i programa.
- Potrebno je osigurati i institucionalne potpore za pojedinačne organizacije te mreže OCD-a, koje se bave problematikom javnog zagovaranja.
- Predstavnici organizacija koje se bave pružanjem usluga osobnog i obiteljskog savjetovanja korisnicima, izrazili su potrebu za prepoznavanjem ishoda savjetodavnog procesa (u smislu povećane dobrobiti klijenata) kao relevantnog kriterija u natječajima za dodjelu bespovratnih sredstava iz javnih izvora.
- Navedena je i potreba za većom vidljivošću natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava OCD iz javnih izvora, što bi podrazumijevalo sustavno objavljivanje navedenih informacija u raznovrsnim medijima, uključivši i Hrvatsku radio-televiziju kao javni servis. Navedeno se odnosi i na objavljivanje drugih oblika informacija relevantnih za uspješno djelovanje OCD-a.
- Kako bi se osigurala što veća vidljivost zagovaračkih OCD-a i njihovih mreža, kao i civilnog društva u cjelini, sudionici i sudionice naglašavaju potrebu za otvaranjem niza izvora financiranja neprofitnih medija, pri čemu se posebno ističe da financiranje neprofitnih medija treba postati strateškim prioritetom Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija.
- Sudionici i sudionice izdvajaju značaj otvorenosti procesa i uključivanja što većeg broja dionika u razvoj i izvođenje programa građanskog odgoja i obrazovanja. Nadalje se smatra da je, bez obzira na “pokrivanje“ ove problematike u okviru formalnog obrazovanja, i dalje potrebno prepoznavati i poticati neformalne programe građanskog odgoja i obrazovanja. Kao poseban problem se prepoznaje nepotpuna i/ili kasna provedba odgovarajućih obrazovnih sadržaja i aktivnosti, kao što je trenutno slučaj s Akcijskim planom za obrazovanje za održivi razvoj.
- Apelira se na promjene Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, čime bi se osigurala jednostavna, potpuna i transparentna primjena besplatne pravne pomoći kao dijela ključnog ljudskog prava – pristupa pravdi.

Datum i vrijeme:

15. lipnja 2012.,
09:30 – 12:00

Mjesto održavanja:

Muzej Mimara,
Rooseveltovo trg 5,
Zagreb

Organizacije domaćini:

Nacionalna zaklada
za razvoj civilnoga
društva, Ured za
udruge Vlade RH

Moderatorice:

Gordana Forčić,
SMART; Zvijezdana
Schulz-Vugrin, SMART

Panelisti:

Ana Krvarić, Mini-
starstvo regionalnog
razvoja i EU fondova;
Luka Rajčić, Mini-
starstvo rada i mirovin-
skog sustava; Mirjana
Radovan, Ministarstvo
socijalne politike i mla-
dih; Mirna Štajduhar,
Ministarstvo obrazova-
nja, znanosti i sporta;
Stela Fišer Marković,
Ured za udruge Vlade
RH; Zrinka Kelava,
Hrvatska banka za
obnovu i razvoj; Jasna
Marić Krajačić, Hrvat-
ska poštanska banka

Izvješće pripremila:

Gordana Forčić,
SMART

Okrugli stol III: “Nove financijske mogućnosti za organizacije civilnog društva u Republici Hrvatskoj”

Na ovom okruglom stolu sudjelovalo je 120 osoba: 100 predstavnika organizacija civilnog društva i zaklada, 16 predstavnika različitih tijela državne uprave i JLPS, jedan predstavnik javne ustanove te 2 predstavnika privatnih organizacija.

Cilj okruglog stola, u prvom dijelu skupa, bio je raspraviti financijske mogućnosti za organizacije civilnog društva kroz predstavljanje novih modela financiranja aktivnosti udruga te razvoj aktivnog građanstva i filantropije te u drugom dijelu skupa, predstavljanje prijedloga tijela državne uprave za korištenje strukturnih fondova u razdoblju 2014.-2020.

Jedan od važnih preduvjeta za održivo funkcioniranje i provođenje programa i projekata organizacija civilnog društva je kontinuirano financiranje. OCD-i su stalno u istraživanju novih mogućnosti koje će pridonijeti njihovoj financijskoj održivosti. Ujedno, sredstva koja su dostupna kroz strukturne fondove Europske unije predstavljaju znatne mogućnosti koje mogu pridonijeti financijskoj održivosti udruga. Važnost osiguranja financiranja iz EU fondova vidljiva je i u činjenici da je u okviru nacrtana Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva od 2012. do 2016. godine, u okviru strateškog područja IV. Djelovanje i daljnji razvoj civilnog društva u međunarodnom kontekstu, definirana mjera: “Aktivno uključiti predstavnike OCD-a u programiranje te pripremu za korištenje strukturnih instrumenata EU”.

Prvi dio okruglog stola bio je usmjeren na predstavljanje nove mogućnosti financiranja udruga korištenjem internetskog portala www.zadobrobit.hr.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva je, želeći naglasiti potrebu za djelovanjem u korist dobiti pojedinca u zajednici, društva u cjelini i planeta na kojem živimo, potakla pokretanje i razvoj internetskog portala www.zadobrobit.hr, kao prostora i ishodišta svih promišljanja, a napose djelovanja u Republici Hrvatskoj koja u svojoj osnovi imaju javno, odnosno, opće dobro te razvoj civilnog društva. To je jedan od doprinosa razvoju novih modela koji nude odmak od dosadašnjeg dominantnog usmjerenja na ostvarivanje dobiti prema djelovanju za dobit i opće, javno dobro. Portal www.zadobrobit.hr nudi i filantropski pokret DAJEM I DOBIVAM s globalno provjerenim pružateljem usluga internetskog doniranja Zaklade GivenGain, te neprofitnim organizacijama mogućnost pristupanja i djelovanja u virtualnom okruženju.

Tako je donedavno samo zamisao da se voljnim pojedincima jednostavno i sigurno omogući doniranje i potpomaganje raznih organizacija i njihovih ciljeva putem intuitivne internetske platforme, postala

stvarnost koja istovremeno nudi povezivanje ljudi s ljudima kroz doniranje, ali i aktivizam angažiranih pojedinaca. Dovoljno je da se neprofitna organizacija na portalu www.zadobrobit.hr kroz rubriku DAJEM I DOBIVAM informira o mehanizmima prijave i da sukladno tome sama napravi iskorak uz pomoć kreativnih resursa koji joj stoje na raspolaganju prema sasvim novim, sada raspoloživim alatima za unapređenje samofinanciranja i samoodrživosti. Ova prilika svakoj udruzi koja je korisnica institucionalne podrške Nacionalne zaklade nudi mogućnost prijavljivanja, a potom i predstavljanja na platformi GivenGain, kako bi cijeloj virtualnoj zajednici objavila svoje projekte te aktivirala i animirala istomišljenike s ciljem poticanja i promoviranja svojih ciljeva. Kako to već duže od 10 godina diljem svijeta GivenGain platforma i dokazuje, uz malo vlastitog angažmana i puno kreativnog promišljanja moguće je kroz uključivanje šireg broja korisnika postići izuzetne rezultate i ostvariti podršku za svoje ideje i svoj razvitak. Kako bi prijelaz u ovo novo područje samofinanciranja udruge savladale što uspješnije, Nacionalna je zaklada osmislila program financijske podrške kojom bi se udrugama koje su prošle proces valorizacije pokrili troškovi kako mjesečnih naknada za određene modele pretplata, tako i naknade za korištenje GivenGain platforme. U 2013. godini otvorit će se, nakon početnog pilot razdoblja, mogućnost korištenja GivenGain platforme za sve organizacije civilnog društva, a ne samo udruge korisnice institucionalne podrške Nacionalne zaklade. Nacionalna zaklada svojim angažmanom u predviđanju i pripremi za društvene promjene ovom inicijativom organizacijama civilnog društva omogućuje nove, neograničene mogućnosti samofinanciranja, te povezivanja ljudi s ljudima u cilju djelovanja za dobrobit pojedinca i zajednice kroz aktivnosti za opće, javno dobro.

“Teme su bile pogodene i uvijek aktualne - financijske mogućnosti. No, ujedno smo čuli i o mnogim ograničenjima koja mogu djelovati demotivirajuće, npr. mogućnost online prikupljanja sredstava globalno putem nove suradnje između Nacionalne zaklade i švicarske organizacije govori o mjesečnom plaćanju za usluge korištenja sustava.

Komentar sudionika/sudionice Dana udruga 2012. ”

Predstavljanje nove mogućnosti financiranja udruga korištenjem internetskog portala www.zadobrobit.hr izazvalo je velik interes sudionika okruglog stola. U nekoliko navrata sudionici su tijekom diskusije isticali da predstavljeni portal vide kao potencijalno novi izvor financiranja koji može pridonijeti financijskoj održivosti organizacije. Kroz diskusiju sudionici su dobili odgovore na pitanja vezana za profil organizacija koje mogu koristiti internetski portal, uvjete korištenja, način funkcioniranja sustava provjere organizacija koje koriste portal, načine prikupljanja financijskih sredstava i koja je politika u odnosu na iznos prikupljenih sredstava, mehanizme i pristupe putem kojih se organizacije uključuju u vođenje kampanja, ključne faktore uspjeha o kojima organizacija treba voditi računa da bi ovaj vid prikupljanja sredstava imao pozitivne rezultate, transparentnost profila donatora i iznosa prikupljenih sredstava, načine i procese izvještavanja i praćenja korištenja prikupljenih sredstava, ulogu Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.

Drugi dio okruglog stola bio je usmjeren na predstavljanje prijedloga tijela državne uprave za korištenje strukturnih

fondova u razdoblju 2014. – 2020. U cilju poticanja što kvalitetnije diskusije uvodničari okruglog stola bili su:

Ana Krvarić, ispred Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU, navela je Europski socijalni fond (ESF), Fond za ruralni razvoj i kohezijski fond kao fondove koji su potencijalno interesantni za OCD-e. Ujedno, dala je kratki pregled aktivnosti vezanih za Europski Socijalni Fond gdje je istaknula početak programiranja u travnju u suradnji sa svim ministarstvima. Ministarstvo očekuje da će se početkom 2013. definirati prioriteti za ESF. Očekuje se da će operativni program provedbe vezan za ESF biti gotov početkom 2014. Naglašeno je da su OCD-i uključeni u proces putem koordinacije Ureda za udruge Vlade RH. Gospođa Krvarić je također navela da će obrasci i procedure prijave i odobravanja projekata ostati slični postojećim. Obrasci za razdoblje financiranja su tek u fazi nacрта, finalne procedure se očekuju početkom 2013. i bit će objavljene na mrežnim stranicama Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU.

“

Odlična pripremljenost, nova saznanja o mogućnostima financiranja udruga.

Komentar sudionika/sudionice Dana udruga 2012.

”

Luka Rajčić je, ispred Ministarstva rada i mirovinskog sustava, predstavio strateške dokumente za strukturne fondove, te naglasio da se završavaju strategije za sljedeće razdoblje. Ne očekuju se veće razlike u odnosu na postojeći IPA predpristupni fond EU. Ključna promjena

odnosi se na širenje grupe korisnika i aktivnosti. I u okviru ESF-a u fokusu će biti potpora zapošljavanju, socijalnoj uključenosti i obrazovanju.

Mirjana Radovan iz Ministarstva socijalne politike i mladih (MSPM) je naglasila da prilikom trenutnog procesa programiranja MSPM i nadalje vodi računa o problematici vezanoj uz različite grupacije socijalno isključenih kategorija stanovništva, kao što su invalidi i korisnici socijalne pomoći. Kroz dosadašnju praksu putem IPA predpristupnog fonda natječaji su bili usmjereni na navedene grupacije socijalno isključenih kategorija stanovništva te na širenje mreže socijalnih usluga. Kroz dosadašnju praksu započeli su s pružanjem podrške socijalno poduzetničkim inicijativama/aktivnostima. U okviru ESF-a očekuju natječaje koji će biti usmjereni na socijalno poduzetništvo i mlade. U svom radu usko surađuju s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje. Vrlo su otvoreni za OCD-e koji su u visokom postotku prijavitelji na natječaje za koje je MSMP odgovorno. Posebno je pozvala sudionike okruglog stola da daju svoje prijedloge vezane za problematiku i prioritete koji po njihovom mišljenju trebaju biti zastupljeni kroz natječaje u okviru ESF-a.

Mirna Štajduhar iz Ministarstva obrazovanja, znanosti i sporta naglasila je da su OCD-i česti prijavitelji u natjecanjima koji su vezani za njihovo ministarstvo te da je u području socijalne uključenosti odobreno sedam projekata od kojih su kod tri projekta nositelji udruge. U nadolazećem razdoblju planiraju se natječaji vezani uz Hrvatski kvalifikacijski okvir. 2013. očekuju sličan natječaj kroz IPA-u. Gospođa Štajduhar smatra da će s razvojem Hrvatskog kvalifikacijskog okvira rasti i uloga OCD-a. Također se očekuje da će sredstva ESF-a biti sedam puta veća te da će

pokrivati područja socijalnog uključivanja, obrazovanja i cjeloživotnog učenja. Ujedno, naglašeno je da Ministarstvo, s obzirom da vidi udruge kao organizacije s više iskustva, vrlo često upućuje škole na razvijanje suradnje i partnerstva s udrugama.

Stela Fišer Marković iz Ureda za udruge Vlade RH predstavila je trenutne aktivnosti Ureda za udruge vezane uz programiranje za strukturne fondove. Ured za udruge je trenutno uključen u provedbu IPA 1. komponente, no za udruge postoji puno prilika za korištenje sredstava i iz IPA 4. komponente te vidi u budućnosti ESF kao novu mogućnost povlačenja sredstava za udruge. Ured za udruge će raspisivati natječaje za udruge, a ohrabrujuća je činjenica da je EU u svojim dokumentima posebno naglasila ulogu i važnost OCD-a u RH. Unutar ureda su već identificirali određene prioritete, a nadaju se da će isti biti usklađeni s EU prioritetima. Tijekom planiranja prioriteta vode računa o trenutačnim postojećim nedostacima, o potrebama manjih organizacija i potrebama pružanja podrške za područje pružanja socijalnih usluga. Nadalje, razmišljaju o mogućnosti otvaranja natječaja za područje socijalnih inovacija. Ujedno, planiraju se osigurati određena sredstva kroz strukturne fondove koja će putem redovnih natječaja biti usmjerena jednim dijelom i na jačanje kapaciteta udruga za pružanje socijalnih usluga.

Zrinka Kelava iz Hrvatske banke za obnovu i razvoj predstavila je aktivnosti vezane za kreditiranje IPA-e, naglasila je da su proširili aktivnosti na sve korisnike, te da udruge također mogu koristiti kredit vezan za provedbu projekata financiranih u okviru IPA-e. Krediti se daju s rokom otplate od 15 godina, s počekom od 3 godine i kamatom 3% (donedavno je kamata bila 4%). Najniži iznos kredita je 80.000,00 kn, a gornji limit nije definiran. Zahtjevi za kredit se podnose preko poslovnih banaka, imaju 30 banaka koje su se odazvale na njihov poziv na suradnju.

Jasna Marić Krajačić je ispred Hrvatske poštanske banke (HPB) predstavila njihova dosadašnja iskustva i probleme kroz funkcioniranje EU desk unutar banke. Smatra da EU desk ima i edukativnu funkciju te da pruža informacije

o EU fondovima te prate klijente koji se javljaju na natječaje. Podržavaju suradnju sva tri sektora. Na projektima rade posljednjih 4-6 godina, a prije dvije godine su osnovali i odbor od šest EU deskova iz različitih poslovnih banaka u RH koji predstavlja zajedničko tijelo koje ima zadatak objasniti Upravi banke važnost i mogućnosti koje EU projekti pružaju bankama. HPB vidi interes u profitnim projektima. Naglasila je važnost pravovremene predaje zahtjeva za kredit kako bi se na vrijeme odobrila sredstava. Za HPB su udruge poželjni klijenti, prema njihovom iskustvu, udruge su vjerni i lojalni klijenti i imaju siguran platni promet. Ključni izazov za odobrenje kredita udruzi je mogućnost posjedovanja snažnog instrumenta osiguranja. HPB ima izvrsnu suradnju s Hrvatskom bankom za obnovu i razvoj. Predstavnici ministarstava i Ured za udruge Vlade RH najavili su da se novi natječaji mogu očekivati početkom 2013. godine.

Sudionici okruglog stola dali su sljedeće prijedloge u cilju što kvalitetnijeg programiranja strukturnih fondova i osiguranja njihove maksimalne učinkovitosti:

- s obzirom na važnost kontinuiranog osiguranja organizacijskih kapaciteta udruga (na razini stručnih kompetencija i organizacijskog razvoja udruga) predloženo je da se vodi računa o osiguranju sredstava koja će biti usmjerena na jačanje kapaciteta udruga
- naglašena je važnost redovnog informiranja udruga o mogućnostima financiranja iz strukturnih fondova te da je važno i nadalje nastaviti s praksom provođenja info i edukativnih radionica za potencijalne prijavitelje
- u nadolazećem razdoblju korištenja sredstava kroz strukturne fondove potrebno je voditi računa da prilikom implementacije bude veća fleksibilnost u odnosu na radno vrijeme i plaćanje djelatnika javnih ustanova/institucija koje su angažirane na projektu

- od velike je važnosti pratiti učinkovitost financiranih projekata u odnosu na postignutu pozitivnu promjenu kod ciljanih skupina i šire zajednice. Sudionici su naglasili važnost redovnog praćenja provedbe učinkovitosti svih projekata financiranih kroz EU fondove
- naglašena je važnost otvaranja mogućnosti da se kroz strukturne fondove financiraju i ulaganja u infrastrukturu i kapitalne investicije
- u cilju unapređenja postupka prijavljivanja i odobravanja projekata naglašena je važnost dobivanja konkretnih povratnih informacija od ugovornog tijela o razlozima odbijanja projekta za financiranje
- udruge su se u dosadašnjoj provedbi projekata financiranih putem EU fondova susreli s vrlo zahtjevnom i često puta neučinkovitom administracijom i zahtjevima nametnutim od strane hrvatskih provedbenih agencija. Naglašena je važnost da se temeljem postojećeg negativnog iskustva uspostave učinkovitiji i manje administrativno zahtjevni sustavi praćenja provedbe projekata
- vezano uz bankovno kreditiranje udruge potaknuto je pitanje mogućnosti dobivanja drugih vrsta kredita, kao što je kredit za likvidnost udruge.

Datum i vrijeme:

15. lipnja 2012.,
14:30 – 17:00

Mjesto održavanja:

Selska cesta 112c,
Zagreb

Organizacija domaćin:

Kuća ljudskih prava

Moderator:

Nikša Alfirević,
Institut za inovacije

Panelisti:

Đordana Barbarić,
Udruga Most; Dado
Lelas, Udruga Most;
Lada Štefer, O La La

Izvjешće pripremio:

Nikša Alfirević,
Institut za inovacije

Okrugli stol IV: “Društvena kohezija građana i mladih na području suzbijanja siromaštva i maloljetničke delinkvencije”

Okrugli je stol započeo prezentacijom dobre prakse splitske udruge MoST, koja već 13 godina svojim aktivnostima podupire izgradnju društvene kohezije i solidarnosti u lokalnoj zajednici. Pritom su predstavljene temeljne skupine aktivnosti udruge koje se odnose na socijalne usluge beskućnicima/ beskućnicama u lokalnoj zajednici, odnosno na poticanje i organizaciju volonterstva mladih i rad s mladima rizičnog ponašanja. Panelisti naglašavaju da je problematika siromaštva, a posebno beskućništva, u Hrvatskoj dugo bila zanemareno područje socijalne politike, pa se beskućništvo nije niti akceptiralo kao realni socijalni problem. Navedeno se potvrđuje i činjenicom da se tek 2012. godine, promjenama Zakona o boravištu, reguliraju određena socijalna prava osoba bez stalnog boravišta, tj. realno priznaje postojanje beskućnika/beskućnica te ostvarivanje socijalnih prava, predviđenih Zakonom o socijalnoj skrbi. Izneseno je da realne procjene stanja u Hrvatskoj govore o postojanju više od 1000 beskućnika, za koje se trenutno skrbi 11 prihvatilišta koja imaju kapacitet za zbrinjavanje nešto više od 300 korisnika. Većinu prihvatilišta ustanovile su i aktivno vode organizacije civilnog društva (OCD), među kojima je udruga MoST izvor dobre prakse, pa se njihova iskustva, stečena socijalnim radom u lokalnoj zajednici, repliciraju i u drugim sredinama u Hrvatskoj.

Kao jedan od odgovora na složenu socijalnu sliku u lokalnim zajednicama u Hrvatskoj, ali i u čitavoj zemlji, panelisti vide poticanje članova lokalne zajednice, a posebno mladih, na aktivizam i volonterstvo. U tom kontekstu, ističu primjere aktivnosti MoST-a i građanskih inicijativa koje su samostalno “nikle” te uspostavile dobru suradnju s udrugom. Primjeri dobre prakse, koji imaju potencijala za replikaciju u drugim lokalnim zajednicama, uključuju akciju “A di si ti?“, u kojoj se, ponajviše u okviru škola, ali i javnim događanjima, kao što je “buvljak“ doniranih predmeta, prikupljaju prehrambeni i drugi proizvodi te novac za njihovu kupovinu. Korisnike akcije predstavlja 250 izrazito socijalno ugroženih obitelji iz područja lokalne zajednice. Kao nastavak ove akcije, inicirano je i osnivanje socijalne samoposluge koja, uz pomoć niza donatora iz svih sektora u lokalnoj zajednici, osigurava nove proizvode za proširenu skupinu korisnika. Nadalje, ističe se i pojava samostalnih građanskih inicijativa, koje se bave “gorućim pitanjima“ na terenu, o kojima institucije nadležne za socijalnu skrb u dovoljnoj mjeri nisu niti upućene. Kao primjer dobre prakse izdvaja se inicijativa O La La, koja je iskoristila mogućnosti komunikacije preko društvenih mreža (Facebooka) te, u suradnji s MoST-om kao organizatorom socijalnih usluga i volonterskog rada, potakla građane i građanke na pomoć beskućnicima – korisnicima usluga MoSt-ovog prihvatilišta, kroz dnevnu isporuku kuhanih obroka u 2012. godini. Drugi primjer organiziranja volonterskog djelovanja, usmjerenog na poticanje solidar-

nosti i društvene kohezije i izvan područja volonterstva mladih, uključuje volonterski angažman manjeg broja split-skih stomatologa koji besplatno pružaju stomatološke usluge MoSt-ovim korisnicima. Panelisti su istaknuli i primjere samoorganizacije građana i građanki za vrijeme snježnog nevremena u gradu Splitu, pri čemu se pokazalo da su građani i građanke mnogo uspješnije funkcionirali od potpuno blokiranih lokalnih institucija, koristeći vlastite resurse za pružanje uzajamne pomoći te mobilne telefone i društvene mreže kao sredstva za komuniciranje.

U području rada s mladima, MoST se oslanja na koncepciju vršnjačke volonterske pomoći, koja se može smatrati važnim oblikom socijalne inovacije u

prevenciji poremećaja u ponašanju mladih. Na ovaj se način nadoknađuju nedostaci programa prevencije nasilja i socijalnih usluga mladima u okviru formalnih sustava obrazovanja te socijalne skrbi. U ovom segmentu djelovanja MoST-a, naglasak se stavlja na samostalnost mladih u osmišljavanju socijalnih aktivnosti i djelovanja, pri čemu se MoST pokušava pozicionirati kao centar edukacije te poticanja na volonterstvo i inovaciju (u okviru akcija kao što su "Sajam ideja" za mlade, akcija "Udarac", i slično).

Nakon izlaganja panelista vodila se moderirana diskusija, u okviru koje su identificirani čimbenici koji pridonose angažmanu građana i građanki, a posebno mladih, u lokalnim zajednicama u Hrvatskoj. Među njima su posebno istaknuti:

- autentičnost i kontinuitet djelovanja OCD-a
- vidljivost aktivnosti i rezultata u lokalnoj zajednici
- politika "otvorenih vrata" prema svim vrstama medija te
- suradnja s lokalnim institucijama, koja se provodi kroz informiranje i svojevrsno "podučavanje" službenika lokalne uprave i samouprave te ostalih relevantnih institucija, kojima treba ponuditi rješenja socijalnih problema u lokalnoj zajednici

Sudionici/sudionice diskusije posebno su naglasili potrebu za postizanjem vidljivosti u medijima naglašavanjem aktivnosti vezanih uz korisnike, umjesto fokusiranja na sredstva potrebna za djelovanje i problematiku financiranja OCD-a. U tom se smislu konstatira i potpuno nerazumijevanje svih vrsta državnih i lokalnih institucija (upravnih, socijalne skrbi...) za problematiku siromaštva, a posebno beskućništva te iskazuje potreba za građanskim aktivizmom, volonterstvom i socijalnim inovacijama.

U diskusiji se problematizirao i nedostatak solidarnosti u društvu kao cjelini, koji i stvara razloge za pojavu beskućništva kao relativno novog, ali vrlo kompleksnog i prilično raširenog socijalnog problema. Na temelju iznesenih primjera rada s korisnicima - beskućnicima, kako od strane sudionika/sudionica, tako i samih panelista, uočena je po-

“ Izlagači su bili sjajni s pregršt ideja i razmjene iskustva i dobrih praksi.

Komentar sudionika/sudionice Dana udruga 2012.

treba za sinergijskim djelovanjem “službenih institucija“ i OCD-a, kako bi se uopće mogli riješiti višestruki problemi s kojima se beskućnici/beskućnice istovremeno suočavaju, i to: zdravstveni, psihološki, socijalni, reintegracijski itd. Isto tako, vođena je i diskusija vezana uz problematiku poticanja aktivizma i volonterstva u lokalnim zajednicama, a posebno među mladima, u funkciji osiguranja solidarnosti i društvene kohezije. Utvrđeno je da se cinizam i druge barijere prema volonterskom angažmanu mogu prevladati uključivanjem volontera u sve faze aktivnosti pružanja socijalnih usluga – od njezinog dizajniranja pa do same isporuke. Ukazuje se da se na ovaj način postižu dvije skupine pozitivnih učinaka. Uključivanjem potencijalnih korisnika i volontera koji će pružati socijalne usluge u proces njihova dizajniranja poštuju se načela participacije, ali i osmišljavaju maksimalno učinkovite usluge/aktivnosti/projekti, prilagođeni potrebama lokalne zajednice. Nadalje, potpuna uključenost volontera u korištenje doniranih sredstava za pružanje usluga, odnosno isporuku doniranih proizvoda i usluga korisnicima, jača vidljivost i povjerenje građana i građanki u OCD-e te ih potiče na daljnji angažman i volonterski rad.

Sudionici/sudionice su se usuglasili oko sljedećih zaključaka okruglog stola:

- Iskazana je nužnost za prepoznavanjem uključenosti volontera i lokalne zajednice u sve aspekte djelovanja OCD-a, kao bitnog čimbenika za prepoznavanje uspješnosti njihova rada i kriterija u natječajima za dodjelu bespovratnih sredstava iz javnih izvora. Isto tako, naglašava se i potreba za prepoznavanjem, praćenjem i vrednovanjem socijalnih inovacija koje proizlaze iz djelovanja OCD-a u istom kontekstu.
- S obzirom da se može utvrditi opći trend prema “birokratizaciji“ evaluacijskih procesa u civilnom društvu i nedostatak autentične komunikacije s donatorima, sudionici i sudionice su ukazali i na značaj vrednovanja djelovanja OCD-a na temelju “terenskih“ posjeta organizaciji i samim korisnicima te sustavnim praćenjem rezultata ostvarenih na području djelovanja.
- Naglašava se poseban značaj suradnje OCD-a s institucijama odgoja i obrazovanja na svim razinama obrazovnog sustava i izražava posebna potpora uvođenju odgojno-obrazovnih sadržaja usmjerenih stjecanju znanja, stavova i vrijednosti usmjerenih prema volontiranju. Pritom se utvrđuje da je potrebno sustavno poticati umrežavanje i dvosmjernu komunikaciju između obrazovanih ustanova i OCD-a, posebno u području informiranja o volonterskim programima i mogućnostima za volontiranje.

Datum i vrijeme:

15. lipnja 2012.,
14:30 – 17:00

Mjesto održavanja:

Tribine Grada Zagreba

Organizacija domaćin:

Ured za udruge Vlade
RH

Moderatori:

Igor Vidačak,
UZUVRH; Gordana
Forčić, SMART

Panelisti:

Danijel Škugor, Agen-
cija za upravljanje
državnom imovinom;
Toni Vidan, Zelena ak-
cija; Mirjana Rimanić,
Pogon

Izvješće pripremila:

Gordana Forčić,
SMART

Okrugli stol V: “Kriteriji za dodjelu državnih i gradskih prostora na korištenje udrugama”

Na ovom okruglom stolu sudjelovale su 64 osobe: 50 predstavnika i predstavnica organizacija civilnog društva, 17 predstavnika i predstavnica različitih tijela državne uprave i lokalne samouprave (ured Grada Zagreba, Grada Rijeke, kao i Agencije za upravljanje državnom imovinom te Ureda za udruge).

Cilj okruglog stola bio je raspraviti kriterije dodjele državnih i gradskih prostora udrugama radi provođenja programa i projekata od interesa za opće dobro te potaknuti dijalog sa zainteresiranom javnošću o ovom pitanju koje ima veliki utjecaj na održivost rada udruga i ostalih organizacija civilnog društva u Republici Hrvatskoj. Jedan od važnih čimbenika održivosti rada udruga je prostor za rad udruge. Sukladno rezultatima istraživanja “Procjena stanja razvoja organizacija civilnog društva u Republici Hrvatskoj” provedenog od strane Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva u drugoj polovici 2011. na uzorku od 651 udruge (od čega 253 udruge iz Zagreba) vidljivo je da njih polovica obavlja svoje aktivnosti u prostoru koji im je ustupljen i za koji ne moraju plaćati najam, dok ih nešto manje od trećine unajmljuje prostor u kojem djeluje udruge. Oko 14,8% udruge uopće nema prostor u kojem bi mogle obavljati aktivnosti, dok 7,6% udruge ima prostor u vlasništvu udruge. Udruge iz Zagreba i okolice, češće od udruga iz drugih regija, unajmljuju prostor, a rjeđe nego u ostalim regijama ti su prostori ustupljeni na korištenje. Važnost osiguranja prostora za rad udruga vidljiva je i u činjenici da je u okviru Nacrta Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva od 2012. do 2016. godine u okviru strateškog područja 1. Institucionalni okvir za potporu razvoju civilnog društva definirana mjera “Uspostaviti transparentan postupak dodjele prostora u državnom vlasništvu na korištenje udrugama radi provođenja programa i projekata od interesa za opće dobro.”

U uvodnom dijelu okruglog stola izlaganja su održali Igor Vidačak, ravnatelj Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske i Danijel Škugor, tajnik Agencije za upravljanje državnom imovinom. Ujedno, na okruglom stolu predstavljeni su primjeri dobre prakse uspješnog javno-civilnog partnerstva u korištenju gradskih i državnih prostora: Toni Vidan, voditelj projekta “Solarna akademija za Jugoistočnu Europu - Šolta”, Zelena akcija i Mirjana Rimanić, koordinatrica programa, Pogon - Zagrebački centar za nezavisnu kulturu i mlade.

U svom uvodnom izlaganju Igor Vidačak je istaknuo dva osnovna pristupa dodjeli prostora u javnom vlasništvu na korištenje udrugama s njihovim prednostima i nedostacima:

- Iskaz interesa udruga prema nadležnim tijelima - formiranje liste prvenstva na temelju utvrđenih kriterija.

- Javni natječaj - na temelju utvrđenog popisa nekretnina/prostora koje se planira dodijeliti te jasnih kriterija prostor se dodjeljuje udrugama.

Gospodin Danijel Škugor, tajnik Agencije za upravljanje državnom imovinom predstavio je trenutno stanje vezano za dodjelu prostora udrugama. Trenutno preko 120 prostora koji su u vlasništvu RH koriste udruge za svoj rad. Gospodin Škugor istaknuo je nekoliko ključnih izazova vezanih za dodjelu prostora udrugama koji uključuju: nepostojanje jasno određenih kriterija za dodjelu prostora, nepostojanje jasnog popisa postojećih prostora u vlasništvu RH koji bi se mogli dati na korištenje udrugama, nepostojanje registra poslovnih prostora udruga koje koriste prostore u vlasništvu RH, te bespravno korištenje prostora od strane udruga koje su ih naslijedile od prijašnjih vlasnika (npr. Grada Zagreba) ili su se uselile nasilno. Ujedno, velik broj prostora koji je u vlasništvu RH nalazi se u vrlo lošem stanju te su potrebna velika ulaganja da bi ih se moglo staviti u funkciju poslovnog prostora. Gospodin Škugor najavio je donošenje kriterija na državnoj razini za dodjelu prostora do rujna 2012.

Toni Vidan, voditelj projekta “Solarna akademija za Jugoistočnu Europu - Šolta” iz Zelene akcije ukratko je predstavio projekt Solarne akademije. Projekt predstavlja jedinstveni primjer kako jedan napušteni i devastirani vojni objekt može volonterskim radom biti pretvoren u međunarodno prepoznati edukativni centar za okolišna pitanja, postavši mjesto privlačno za mlade ljude koji žele učiti više o zaštiti okoliša i zelenim tehnologijama. Objekt u kojem se provodi Solarna akademija u vlasništvu je RH te je Zelenoj akciji ustupljen na desetogodišnje korištenje. Ove godine istječe desetogodišnje razdoblje na koje su dobili objekt na korištenje od hrvatske Vlade i planiraju zatražiti produženje ugovora o korištenju objekta.

Mirjana Rimanić je predstavila program Pogon - Zagrebački centar za nezavisnu kulturu i mlade koji je hibridna kulturna institucija utemeljena na novom modelu civilno-javnog partnerstva. Osnivači Pogona su Savez udruga Operacija Grad i Grad Zagreb. Misija Pogona je uspostaviti otvoreni lokalni centar za razvoj nezavisne suvremene kulture i umjetnosti te za aktivno uključivanje mladih u kulturni i društveni život. Ključni izazovi u upravljanju dobivenim prostorom vezani su uz nedostatak financijskih resursa za daljnje opremanje i uređenje prostora kako bi se isti mogao staviti u punu funkciju. Ujedno, tijekom provedbe programa vidljivo je da i nadalje nije u potpunosti zadovoljena potreba za prostorom udruga koje djeluju u području nezavisne kulturne scene i tu se primarno misli na uredski prostor za rad udruga.

“Smatram kako je bilo nužno da se organizira okrugli stol poput ovog, bilo je jako korisno i zanimljivo, nužno je u takve procese uključiti i nas kao predstavnike Udruga. Nadam se i da će grad ovu raspravu shvatiti ozbiljno te da će se pozabaviti problemima koje smo istaknuli, a za institucije same države svaka čast što su uključili udruge i nadam se da će nas zaista poslušati.

Komentar sudionika/sudionice Dana udruga 2012.

Rasprava je rezultirala sljedećim prijedlozima/zaključcima:

- u cilju što učinkovitijeg i transparentnog procesa donošenja kriterija za dodjelu prostora važna je bliska i kontinuirana suradnja Vladinog ureda za udruge i Agencije za upravljanje državnom imovinom. Ujedno, potrebno je organizirati javno savjetovanje o izrađenom prijedlogu kriterija
- prilikom donošenja odluke o najprimjerenijem načinu dodjele prostora udrugama voditi računa o prednostima i nedostacima oba pristupa koji su predstavljeni na okruglom stolu
- kod definiranja kriterija za dodjelu prostora voditi računa o sljedećim aspektima i obilježjima rada udruga: profilu korisnika s kojima udruga radi, referencama i organizacijskom kapacitetu udruge, broju članova udruge, dijeljenju prostora s jednom/više udruga, otvorenosti za korištenje prostora i dr.
- potrebno je uspostaviti i praksu potpisivanja partnerskih ugovora u provođenju programa od strateškog interesa gdje država nije u mogućnosti pružiti određenu vrstu usluge te bi takvi programi trebali imati pravo prvenstva prilikom dodjele prostora u vlasništvu RH ili JLPS
- potrebno je razmotriti uspostavu zasebnog fonda pri Nacionalnoj zakladi za razvoj civilnoga društva koji bi jednom godišnje raspisivao natječaj za uređenje i opremanje derutnih prostora koji se koriste od strane više udruga za provođenje aktivnosti od općeg dobra
- provesti utvrđivanje popisa nekomercijalnih prostora koji bi bili/su na raspolaganju udrugama, a isti bi se trebao usuglasiti u procesu savjetovanja s javnošću. Ujedno, potrebno je provesti reviziju postojećeg korištenja prostora od strane udruga
- u cilju što kvalitetnije uspostave kontinuiranog procesa revizije sustava korištenja prostora od strane udruga koristiti sustav “brze” evaluacije putem kojeg bi se nakon jednogodišnjeg razdoblja korištenja prostora napravila revizija učinkovitosti i kvalitete korištenja prostora

- trošak plaćanja režija za prostor u vlasništvu udruge ne smije biti izjednačen s troškom koji plaćaju poduzetnici
- u okviru ugovora o korištenju prostora jasno navesti odredbu koja se odnosi na rok u kojem se dobiveni prostor mora urediti ili do kojeg roka se mora predložiti plan uređenja dobivenog prostora. Samim jasnim postavljanjem rokova olakšat će se i revizija i praćenje kvalitete korištenja prostora od strane udruge
- u cilju povećanja transparentnosti rada povjerenstava za dodjelu prostora udrugama u rad povjerenstva potrebno je uključiti i nezavisne stručnjake i, gdje je to moguće, predstavnike udruge, vodeći računa o modalitetima izbjegavanja sukoba interesa predstavnika udruge kao članova povjerenstva
- produžiti vrijeme trajanja razdoblja na koje se udruzi dodjeljuje prostor u najam, vodeći računa da udruge koja trenutno koristi određeni prostor ima prioritet kod ponovnog najma. Ujedno, potrebno je uspostaviti mogućnost ugovaranja korištenja prostora na kratkoročnoj, srednjoročnoj i dugoročnoj razini
- maksimalno iskoristiti prednosti interneta za transparentnost dodjele prostora i definiranje kriterija za dodjelu prostora
- putem Ureda za udruge pozvati sve zainteresirane da dostave svoje komentare i prijedloge kriterija za dodjelu prostora u vlasništvu Republike Hrvatske na korištenje udrugama radi provođenja projekata i programa od interesa za opće dobro
- organizirati javnu raspravu na temu dodjele prostora udrugama od strane Grada Zagreba te postojeće kriterije za dodjelu prostora udrugama na području Grada Zagreba učiniti transparentnijima.

Datum i vrijeme:

15. lipnja 2012.,
14:30 – 17:00

Mjesto održavanja:

VERN, Importanne
Galerija, Iblerov trg 10,
Zagreb

Organizacije domaćini:

Udruga Slap, NESsT
Hrvatska

Moderatori:

Igor Bajok, SMART

Panelisti:

Sonja Vuković, Udruga
Slap; Andreja Rosan-
dić, NESsT Hrvatska;
Zdenka Kovač, Stru-
kovni savjet Sloven-
skog foruma socijal-
nog poduzetništva;
Vesna Lendić Kasalo,
UZUVRH; Ranko Milic,
Udruga Zdravi grad

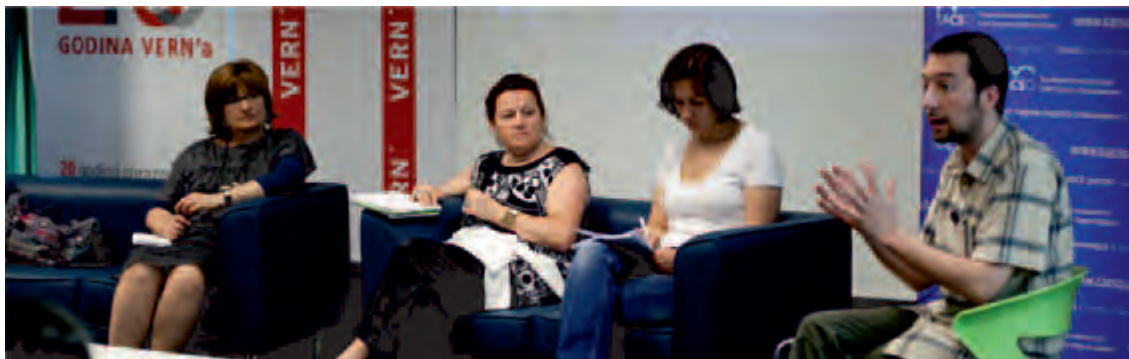
Izvjješće pripremio:

Igor Bajok, SMART

Okrugli stol VI: “Uloga organizacija civilnog društva u razvoju socijalnog / društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj”

Cilj ovog okruglog stola bio je raspraviti moguće oblike podrške organizacijama civilnog društva za razvoj društvenog/socijalnog poduzetništva te potaknuti dijalog šire javnosti o poteškoćama s kojima se udruge susreću u poreznom, pravnom i računovodstvenom sustavu, na planu (ne)dostupnih financijskih instrumenata te razmotriti koja je vrsta potpore potrebna. Uvodna izlaganja održale su Sonja Vuković, predsjednica Udruge Slap i Andreja Rosandić, voditeljica razvoja društvenog poduzetništva u NESsT-u Hrvatska. Moderator okruglog stola bio je Igor Bajok ispred Udruge za razvoj civilnog društva SMART (Rijeka). Više od šezdeset predstavnica i predstavnika organizacija civilnog društva (OCD), tijela državne uprave i drugih organizacija nazočilo je okruglom stolu.

U uvodu svog izlaganja Sonja Vuković je istaknula kako je za raspravu na okruglom stolu posvećenom ulozi OCD-a u razvoju društvenog poduzetništva važno odmah naglasiti činjenicu da je društveno poduzetništvo, odnosno eko-socijalna ekonomija, široko postavljen koncept te da nisu samo udruge te koje se bave ili bi se trebale baviti društvenim poduzetništvom. Dapače, potrebno je raspravljati i o tome da li bi se udruge uopće trebale baviti društvenim poduzetništvom, odnosno u kojoj mjeri, u usporedbi s ostalim djelatnostima koje provode radi ostvarivanja društvene svrhe ili misije zbog koje su osnovane. Odgovor je, naravno, potvrđan. Postavlja se i pitanje tko bi se bavio društvenim poduzetništvom i promicao taj koncept u Hrvatskoj kada to ne bi, kao do sada, činile udruge. S druge strane, važno je i promišljati pitanje motivacije za bavljenje društvenim poduzetništvom. Odnosno, raspravljati o tome da li je društveno poduzetništvo alat koji pomaže u postizanju održivosti OCD-a ili je, ipak, nešto više od toga: novi pristup ekonomiji, nov način djelovanja, novi način otvaranja radnih mjesta, novi način upravljanja i odlučivanja, novi način razvoja, što sve zajedno zapravo i čini bit socijalne ekonomije. U Hrvatskoj postoji više primjera dobre prakse društvenog poduzetništva, ali je važno naglasiti da su svi oni danas, gotovo bez iznimke, u problemima zbog nedovoljno poticajnog i podržavajućeg okvira za razvoj društvenog poduzetništva. Stoga je nužno promišljati i iznalaziti rješenja za tri kritična područja. Prvo se odnosi na pravni, porezni i računovodstveni okvir za obavljanje gospodarskih aktivnosti OCD, odnosno za djelovanje društvenih poduzeća, drugo na sustav financijskih poticaja i potpora za društveno poduzetništvo i, treće, sustav podrške za društveno-poduzetničke pothvate. Socijalna ekonomija je trenutno na margini i sada je važno napraviti iskorak kako bi ona s margine ušla u središte pozornosti razvoja za što će svakako biti potrebno i razumijevanje i podrška najviših upravljačkih razina u državi kolike mogućnosti i potencijal leži u socijalnoj ekonomiji, zaključila je Vuković.

Andreja Rosandić predstavila je NESsT, međunarodnu, neprofitnu organizaciju koja razvija održiva društvena poduzeća koja rješavaju kritične društvene probleme u zemljama s tržištima u nastajanju. NESsT je od 1997. pokrenuo i ulagao u preko 100 društvenih poduzeća diljem svijeta koristeći specifičnu metodologiju s ciljem pružanja podrške razvoju snažnih i utjecajnih društvenih poduzeća od ideje do prilagodbe, odnosno od testiranja organizacijske spremnosti za pokretanje društveno-poduzetničkih pothvata preko pomoći u izradi studija izvedivosti i poslovnih planova do implementacije i razvoja društvenih poduzeća. Rosandić je ponudila i definiciju društvenih poduzeća koju koristi NESsT: Društveno poduzeće je ono poduzeće čija je poslovna djelatnost kreirana da potpomogne društvenoj svrsi na financijski održiv način. Društvena poduzeća trebala bi, u užem smislu, osiguravati pristup osnovnim, financijski prihvatljivim uslugama, poštenom zapošljavanju, različitim tržištima, dostojanstvenom životu te, u širem smislu, pristup proizvodima koji su usmjereni na društvo i zaštitu okoliša te općim ljudskim pravima. U nastavku svog izlaganja Rosandić je naglasila značaj razlikovanja aktivnosti samofinanciranja OCD od društveno-poduzetničkih inicijativa i pothvata. Samofinanciranje je samo jedna od strategija koje OCD koriste za ostvarivanje vlastitih prihoda i unapređenje učinaka svoje misije i, u konačnici, vlastitu (prije svega) financijsku održivost. S druge strane, društveno poduzetništvo podrazumijeva namjerno planiranu poduzetničku aktivnost koja je kreirana kako bi se pronašla inovativna i održiva rješenja za društvene probleme. Konačno, Rosandić je predstavila i 4 hrvatska primjera dobre prakse, odnosno organizacije kojima je NESsT pomogao u razvijanju društveno-poduzetničkih aktivnosti. To su udruga Roditelji u akciji (RODA), PRONI Trening centar, Mali Zeleni i Sunce.

“

Nosim izuzetne utiske s ovog okruglog stola. Izbor izlagača je bio odličan, moderator skupa je također vrlo dobro izabran, a pokrenuta diskusija otvorila je mnoge teme i dala odgovore na neka od značajnih pitanja. Veoma interesantan i informativan skup.

Komentar sudionika/sudionice Dana udruga 2012.

”

Poseban doprinos okruglom stolu dala je gospođa Zdenka Kovač, predsjednica strukovnog savjeta slovenskog Foruma socijalnog poduzetništva. U uvodu svog izlaganja gospođa Kovač se osvrnula na značaj izrade i donošenja Zakona o društvenom poduzetništvu. Sam proces izrade Zakona omogućio je otvoren i sadržajan razgovor o fenomenu društvenog poduzetništva u javnosti koji je omogućio i dublje razumijevanje i prihvaćanje tog koncepta. Dodatan značaj Zakona leži u činjenici da on jasno definira pojam društvenog poduzetništva, ali i dva glavna tipa društvenih poduzeća. Tip A koji je usmjeren na djelovanje za opće dobro, odnosno širu društvenu dobrobit te tip B koji je usmjeren na poticanje socijalnog uključivanja, zapošljavanja i razvijanja kompetencija potrebnih za zapošljavanje isključenih društvenih pojedinaca i skupina. Uveden je i poseban registar društvenih poduzeća, a od Vlade Republike Slovenije očekuje se daljnje usklađivanje drugih relevantnih propisa sa Zakonom i donošenje potrebnih podzakonskih akata. U tom procesu važnu ulogu igra krajem 2011. godine osnovan Forum socijalnog poduzetništva koji broji više od 150 članica i čija je glavna uloga daljnje poticanje i podrška razvoju društvenog poduzetništva u Sloveniji. Na kraju, gospođa Kovač je izdvojila demokratsko upravljanje i donošenje odluka u društvenim poduzećima te razvijenu suradnju između privatnog profitnog, privatnog neprofitnog i javnog sektora kao područja kojima se treba posvetiti posebna

“ Okrugli stol je bio odlično organiziran, inspirativan i jako važan za budućnost razvoja svih udruga.

Komentar sudionika/sudionice Dana udruga 2012.

”

pažnja u razvoju društvenog poduzetništva.

Odgovarajući na brojna pitanja nazočnih gospođa Kovač dodatno je pojasnila pojedine aspekte razvoja društvenog poduzetništva u Sloveniji, ali i ukazala na neke od glavnih karakteristika. Važno

je razumjeti da postoji jasna razlika između tzv. civilnog sektora i sektora društvenih poduzeća iako se može govoriti o tome da organizacije iz oba sektora pridonose općem dobru. Društvena poduzeća predstavljaju nov, specifičan oblik djelovanja i poslovanja temeljenog na vrijednostima, suradnji i demokratskom upravljanju, odnosno demokratskim i inkluzivnim načinima donošenja odluka, pri čemu se rezultati koje društveno poduzeće postiže prikazuju ne samo kroz financijske pokazatelje nego i pokazatelje društvenog učinka takvih poduzeća. Način raspodjele ostvarene dobiti društvenog poduzeća još je jedno važno područje koje je potrebno promišljati, pri čemu treba biti otvoren prema mogućnosti da se dio dobiti raspodjeli vlasnicima, odnosno članovima društvenog poduzeća. Govoreći o konkurenciji između društvenih poduzeća i “klasičnih” poduzeća na tržištu, Kovač je napomenula da naglasak treba biti stavljen na suradnju između te dvije vrste poduzeća te da se kontinuirano povećava broj primjera dobre prakse takve suradnje odnosno primjera gdje “klasična” poduzeća pomažu društvenima u njihovu razvoju i radu. Konačno, važno je i pitanje nadzora djelovanja društvenih poduzeća, odnosno stjecanja i gubitka takvog statusa, a što se vezuje upravo uz izvještavanje društvenih poduzeća o ostvarivanju društvenih ciljeva kroz tzv. društveno računovodstvo i reviziju.

U drugom dijelu okruglog stola gospođa Vesna Lendić Kasalo, načelnica Odjela za strateško planiranje, programiranje i informiranje pri Uredu za udruge Vlade Republike Hrvatske, osvrnula se na značaj činjenice da je društveno

poduzetništvo imalo svoje mjesto u prvoj Nacionalnoj strategiji za stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva te želju i nastojanje Ureda da ono bude zastupljeno i u novoj Nacionalnoj strategiji bez obzira na činjenicu da je započeo proces izrade Strategije razvoja društvenog poduzetništva. Prije svega zbog važne uloge koju su odigrale i još uvijek imaju OCD-e u promicanju društvenog poduzetništva u Hrvatskoj. Izmjene Zakona o udrugama i donošenje Zakona o računovodstvu neprofitnih organizacija trebale bi poslužiti za stvaranje još kvalitetnijeg zakonodavnog okvira za djelovanje kako OCD-a tako i za daljnji razvoj društvenog poduzetništva u Hrvatskoj, zaključila je gospođa Lendić Kasalo.

Uz Forum socijalnog poduzetništva (SEFOR) kao neformalnu zagovaračku mrežu društvenih poduzetnika te predstavnika različitih organizacija, institucija i tijela, Ranko Milić ispred udruge Zdravi grad (Split) predstavio je još dvije mreže koje za cilj imaju pružanje potpore razvoju društvenog poduzetništva, kako u Hrvatskoj, tako i u regiji. Cluster za eko-društveni razvoj (CEDRA) trebao bi kroz više regionalnih centara pružati kontinuiranu podršku pokretanju i djelovanju društvenih poduzeća u Hrvatskoj kroz pružanje usluga savjetovanja, edukacije i druge oblike podrške (izrade studija izvedivosti, investicijskih studija, poslovnih planova i slično). Istovremeno se na međunarodnoj razini gradi Mreža eko-društvene ekonomije južne i istočne Europe (ESENSEE) koja će provoditi slične aktivnosti i usluge uz poticanje umrežavanja, partnerstva i prijenosa znanja i dobrih praksi. Ovaj okrugli stol ponudio je niz odgovora na pitanja od značaja za razvoj društvenog poduzetništva u Hrvatskoj, ali su isto tako otvorena i brojna druga zanimljiva i važna pitanja. Stoga umjesto zaključka slijedi jedno od tih pitanja kao poticaj za daljnje promišljanje društvenog poduzetništva na nekim budućim raspravama: Da li društveno poduzetništvo predstavlja koncept kojim se nastoji radikalno redefinirati ekonomske (pa i političke, društvene itd.) odnose u svijetu ili je ono pokušaj

Datum i vrijeme:

15. lipnja 2012.,
14:30 – 17:00

Mjesto održavanja:

Frankopanska 1,
Zagreb

Organizacija domaćin:

Zelena akcija

Moderator:

Zvijezdana Schulz-
Vugrin, SMART

Panelisti:

Bernard Ivčić, Zelena
akcija; Željka Leljak
Gracin, Zelena akcija;
Dražen Šimleša,
Udruga ZMAG

Izvješće pripremila:

Zvijezdana Schulz-
Vugrin, SMART

Okrugli stol VII: “Umrežavanjem do promjena”

Na ovom okruglom stolu sudjelovale su 24 osobe: 17 predstavnika i predstavnica organizacija civilnog društva, dvije predstavnice Ureda za udruge i vlade RH, jedna predstavnica TACSO-a, tri panelista i moderatorica.

Cilj okruglog stola bio je prezentirati uspješne mreže i koalicije, te istaknuti prednosti i izazove umrežavanja, kako na lokalnoj tako i na nacionalnoj, regionalnoj i europskoj razini.

Sudionici su također informirani da je izrada Nacionalne strategije za stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva od 2012. do 2016. godine u završnoj fazi izrade te da se tijekom rasprave mogu referirati na prijedloge u Nacrtu te predložiti dopune i izmjene nacрта, a sve u skladu s temom okruglog stola.

U cilju poticanja što kvalitetnije diskusije pripremljene su prezentacije te su uvodničari okruglog stola bili Bernard Ivčić i Željka Leljak Gracin ispred Zelene akcije i Dražen Šimleša ispred udruge ZMAG.

Bernard Ivčić prezentirao je različite tipove mreža kroz sljedeće primjere:

- Zeleni forum - neformalna mreža 40-ak udruga
- Forum za prostor – neformalna mreža koja se bavi zaštitom prostora (suradnja svih sektora)
- Srđ je naš – koalicija dubrovačkih udruga (uz Zelenu akciju i Pravo na grad iz Zagreba)
- Platforma 112 - neformalna zagovaračka mreža sa 63 udruge članice
- SEENET – tematska regionalna mreža na prostoru zapadnog Balkana nastala kao rezultat jednog IPA projekta
- Friends of Earth - najveća svjetska mreža za zaštitu okoliša (76 organizacija)

Željka Leljak Gracin predstavila je okolišnu mrežu “Justice and Environment“ - specifičnu europsku mrežu pravnika koji se bave okolišem, a članice mreže su udruge kojima jedna od aktivnosti može biti pravni aspekt zaštite okoliša. Mreža je u počecima bila neformalna, no 2004. godine je odlučeno da se mreža registrira. Danas ima 13 organizacija članica i rasprostranjena je po cijeloj Europi. Cilj mreže je unaprijediti zakonodavstvo i provedbu prava okoliša. Unutar mreže se koriste različiti pravni alati koji se razmjenjuju među članicama.

Dražen Šimleša dao je primjer umrežavanja kroz različite oblike, a sve na primjeru Mreže ekosela Balkana s naglaskom da je pozadina umrežavanja činjenica da nam treba suradnja i da ne želimo biti sami. Mreža ekosela Balkana krenula je kao neformalna mreža, pri čemu je motiv bio stvaranje

ekološko-edukacijskog centra. Mreža se registrirala 2005., a članice mreže dolaze iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Makedonije. Mreža je članica Svjetske mreže ekosela (Global Ecovillage Network).

Nakon prezentacija uslijedila je rasprava tijekom koje su identificirani glavni izazovi:

- održavanje mreže (financijsko i programsko)
- Problem pokrivanja troškova vezanih za odlaske na sastanke (osobito kod sudjelovanja u europskim i međunarodnim mrežama)
- aktivno sudjelovanje svih članova unutar mreže i razumijevanje rada krovne organizacije (ukoliko je mreža formalizirana)
- problem stvaranja mreža zbog financiranja (s naznakom da bi bilo zanimljivo pratiti rezultate takvih mreža)
- prednosti i nedostaci formalnih i neformalnih mreža (neformalne mreže je lakše oformiti i fleksibilnije su u djelovanju, formalne mreže lakše osiguravaju financijska sredstva za svoj rad)
- pitanje poznavanja drugih organizacija u svrhu uspostavljanja novih partnerstva

Glavni zaključci okruglog stola su:

- podržava se umrežavanje zbog važnosti potencijalne suradnje. Najveća prednost mreža (osobito međunarodnih) je razmjena različitih iskustava, a najveći nedostatak fizička udaljenost i problem koordiniranja članica
- umreženost treba imati lepezu zajedničkih vrijednosti
- u Republici Hrvatskoj nema osviještenosti donatora za mreže, te je potrebno stvarati poticajno okruženje za umrežavanje udruga (međusobno, ali i s predstavnicima drugih sektora) jer grupa različitih aktera postiže veće rezultate
- treba osigurati financijsku stabilnost dugoročnih mreža kroz grant sheme za umrežavanje, odnosno održavanje postojećih mreža i/ili pružiti mogućnost pokrivanja troškova sudjelovanja u radu mreža kroz postojeće projekte
- treba osigurati dostupna sredstva za ad hoc koalicije
- dugoročne mreže trebaju težiti tome da imaju profesionalno vodstvo (koordinatora) jer se pokazalo da su tako uspješnije u svom djelovanju (kao i u osiguravanju financijske potpore projektima)

Dan otvorenih vrata udruga

Ove se godine po prvi puta u sklopu Dana udruga održao Dan otvorenih vrata udruga. Udruge koje su se prijavile za sudjelovanje su 16. lipnja 2012. godine, u vremenu od 10,00 do 13,00 sati, otvorile svoja vrata zainteresiranim građanima kako bi ih informirale o radu udruge, uslugama koje ona pruža i mogućnostima za uključivanje u njene aktivnosti.

Cilj ovog događanja bio je građanima i široj javnosti približiti programe i projekte od interesa za opće dobro koje provode udruge u Hrvatskoj te povećati vidljivost udruga u medijima. Za održavanje Dana otvorenih vrata prijavilo se 120 udruga iz Grada Zagreba i 16 županija u Republici Hrvatskoj.

Izvještaje o provedenom Danu otvorenih vrata dostavilo je 27 udruga, a organizatori Dana udruga odabrali su između dostavljenih izvješća pet najuspješnijih i tim su udrugama dodijeljene posebne nagrade za uloženi trud i postignute rezultate. Prilikom odabira posebna pozornost je posvećena načinu na koji je udruga osmislila Dan otvorenih vrata i okupila zainteresirane građane u svojoj lokalnoj zajednici, ponuđenom sadržaju, broju posjetitelja, te popraćenosti u lokalnim medijima.

Organizatori Dana udruga 2012. odlučili su kao prvoplasirane nagraditi dvije udruge: Udrugu za promicanje kvalitete života i održanje mentalnog zdravlja Pozitiva iz Nove Gradiške te Udrugu djece s teškoćama u razvoju, osoba s invaliditetom i njihovih obitelji Srce iz Sv. Ivan Zelina. Ovim su udrugama uručeni poklon bonovi, svaki u vrijednosti 900 kuna, za dizajn promotivnog materijala kod tvrtke ACT Printlab d.o.o.

Nagrade za drugo mjesto dodijeljene su trima udrugama: Udruzi Amadea iz Đakova, Udruzi Edukacijom protiv raka dojke Zagrebačke županije iz Velike Gorice te Udruzi za terapijsko jahanje Pegaz iz Rijeke. Svakoj od tih udruga uručen je poklon bon u vrijednosti 400 kuna za kupnju uredskog pribora kod tvrtke Limes plus d.o.o.

Osim toga, sve udruge koje su održale Dan otvorenih vrata primile su zahvalnice, a 27 udruga koje su o tome dostavile izvještaje primile su i paket knjiga organizatora Dana udruga.

Na Danu otvorenih vrata udruga sudjelovale su sljedeće organizacije (nabrojene u abecednom poretku, po županijama i gradovima):

Brodsko-posavska županija

Udruga za promicanje kvalitete života i održanje mentalnog zdravlja „POZITIVA“, Nova Gradiška

Dubrovačko-neretvanska županija

DEŠA, Dubrovnik

Društvo multiple skleroze Dubrovačko-neretvanske županije, Dubrovnik

Europski dom Dubrovnik, Dubrovnik
Udruga kronično bolesnog djeteta „Zajedno do zdravlja“, Dubrovnik
Udruga osoba s invaliditetom „PRIJATELJ“, Metković

Udruga za osobe s mentalnom retardacijom Radost, Ploče

Grad Zagreb

Centar za civilne inicijative, Zagreb

Centar za duhovnu pomoć, Zagreb

Centar za edukaciju i savjetovanje „Sunce“, Zagreb

Centar za žene žrtve rata ROSA, Zagreb

Centar za ženske studije, Zagreb

DON KIHOT - terapijsko jahanje, Zagreb

Društvo distrofičara Zagreb - DDZ, Zagreb

Društvo mađarskih znanstvenika i umjetnika u Hrvatskoj, Zagreb

Društvo za psihološku pomoć, Zagreb

Društvo za zaštitu životinja Kanellos, Zagreb

Hrvatska mreža za ruralni razvoj (HMRR), Zagreb

Hrvatska paneuropska unija, Zagreb
Hrvatska udruga prijatelja hospicija, Zagreb

Hrvatska udruga srčanih bolesnika „SRCE“, Zagreb

Hrvatska udruga za borbu protiv HIV-a i virusnog hepatitisa, Zagreb

Hrvatska udruga za promicanje i razvoj tiftotehnike, Zagreb

Hrvatska udruga za školovanje pasa vodiča i mobilitet, Zagreb

Hrvatska unija malih poduzetnika, Zagreb

Hrvatsko biospeleološko društvo (HBSD), Zagreb

Hrvatsko društvo za celijakiju, Zagreb

Humanitarna udruga za pomoć beskućnicima i socijalno ugroženim obiteljima „Ulični suputnik“, Zagreb

Koalicija udruga u zdravstvu KUZ, Zagreb

Mađarsko kulturno društvo „Ady Endre“, Zagreb

ODRAZ - Udruga za održivi razvoj zajednice, Zagreb

Odred izviđača Mađara Zriny Miklos, Zagreb

Otvorena medijska grupacija, Zagreb

Petkom u 5, Zagreb

Prijatelji životinja, Zagreb

Prostor rodne i medijske kulture K-zona, Zagreb

Restart, Zagreb

Roditelji u akciji - RODA, Zagreb

Savez nezaposlenih Hrvatske, Zagreb
Sirius - Centar za psihološko savjetovanje, edukaciju i istraživanje,

Zagreb

Srpski demokratski forum, Zagreb

Udruga „Franak“, Zagreb

Udruga „Sve za nju!“, Zagreb

Udruga BLANK, Zagreb

Udruga hrvatskih pacijenata, Zagreb

Udruga Mobbing - za pomoć i edukaciju žrtava mobbinga, Zagreb

Udruga PET Plus, Zagreb

Udruga Phenomena, Zagreb

Udruga Plavi telefon, Zagreb

Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije, Zagreb

Udruga Slobodni maseri, Zagreb

Udruga studenata biologije - BIUS, Zagreb

Udruga TI SI OK!, Zagreb

Udruga za autizam, Zagreb

Udruga za istraživanje i popularizaciju flore „Populus“, Zagreb

Udruga za kreativni socijalni rad, Zagreb

Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom Grada Zagreba, Zagreb

Udruga za prevenciju osteoporoze vibrotjelovježbom i promocijom zdravog života kod žena, Zagreb

Udruga za promicanje inkluzije, Zagreb

Udruga za promicanje kvalitetnog obrazovanja mladih s invaliditetom „ZAMISLI“, Zagreb

Udruženje „Djeca prva“, Zagreb

UDVRD RH - Udruga dragovoljaca i veterana domovinskog rata

Podružnica Grad Zagreb, Zagreb
 Zagrebačko dijabetičko društvo, Zagreb
 Zagrebačko društvo miasteničara, Zagreb
 Zajednica Susret, Zagreb
 Ženska soba - centar za seksualna prava, Zagreb

Istarska županija

Pulska filmska tvornica, Pula
 Udruga Institut, Pula
 Udruga za autizam Istra, Pula

Karlovačka županija

Ekološka udruga "Kako je zelena moja dolina", Plaški

Koprivničko-križevačka županija

Udruga invalida Križevci, Križevci
 Udruga žena HERA, Križevci

Krapinsko-zagorska županija

Udruga dragovoljaca i veterana domovinskog rata, Podružnica Krapinsko-zagorske županije, Krapina

Ličko-senjska županija

Ženska grupa Donji Lapac, Donji Lapac
 Udruga žena NIT, Korenica

Međimurska županija

Autonomni centar - ACT, Čakovec
 Udruga "Međimurske roke", Lopatinec

Osječko-baranjska županija

Mirovna grupa Oaza Beli Manastir, Beli Manastir
 Projekt građanske demokratske

inicijative P.G.D.I., Beli Manastir
 Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom, Đakovo
 Udruga za psiho-socijalne potrebe "Amadea", Đakovo
 Centar za Lokalne Inicijative i Poduzetništvo „CLIP“, Našice
 Udruga "Pravni savjeti", Osijek
 Udruga Optimalnom težinom do zdravlja "VAGA", Osijek
 Udruga „Tradicijom za budućnost“, Petlovac

Primorsko-goranska županija

Centar za zdravo odrastanje IDEM i ja, Mali Lošinj
 Društvo "Naša djeca" Opatija, Opatija
 Drugo more, Rijeka
 Strukovna udruga za promicanje dobrobiti djece „Portić“, Rijeka
 Udruga Hepatos, Rijeka
 Udruga za pomoć ovisnicima „Vida“, Rijeka
 Udruga za terapijsko jahanje "Pegaz", Rijeka

Šibensko-kninska županija

Udruga ZvoniMir, Knin
 Udruga za promicanje inkluzije, Šibenik
 Klub potrošača Vodice, Vodice

Sisačko-moslavačka županija

Udruga "Pomoć starijim osobama", Petrinja
 Udruga IKS, Petrinja

Splitsko-dalmatinska županija

Centar za održivi razvoj, Imotski
 Udruga Trokut mladih Kaštela, Kaštel Kambelovac
 Udruga osoba s invaliditetom AGAPE,

Omiš
 Centar "Zlatno doba", Split
 Društvo multiple skleroze, Split
 Foto klub Fotoakademija Split, Split
 Humanitarna organizacija "Zajednica Susret", Split
 Udruga MI, Split
 Udruga osoba s cerebralnom paralizom "Srce", Split
 Udruga osoba s invaliditetom, Split
 Udruga VIDEO, Split
 Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj "Sunce", Split
 Udruga tjelesnih invalida "TOMS", Trogir

Varaždinska županija

Nezavisna udruga mladih NUM, Lepoglava

Vukovarsko-srijemska županija

Društvo Naša djeca grada Vinkovaca, Vinkovci
 Europski dom Vukovar, Vukovar
 Mirovna grupa mladih Dunav, Vukovar

Zagrebačka županija

Klub osoba s dijabetesom "Za bolji život", Ivanić-Grad
 Inovativna Internet Udruga Vinara "e-vinarstvo", Novoselac
 Udruga gluhih i nagluhih Zagrebačke županije, Samobor
 SRCE - Udruga djece s teškoćama u razvoju, osoba s invaliditetom i njihovih obitelji, Sveti Ivan Zelina
 Udruga Edukacijom protiv raka dojke Zagrebačke županije, Velika Gorica
 Zelena mreža aktivističkih grupa ZMAG, Vukomerić
 Udruga Z.O.V., Zaprešić

Evaluacijsko izvješće s Dana udruga 2012.

U ovom izvješću prikazana je procjena organizacijskih i sadržajnih aspekata Dana udruga 2012. iz perspektive sudionika i sudionica. Svrha je izvješća ponuditi organizatorima uvid u ocjenu sudionika i sudionica s prijedlozima i preporukama za organizaciju budućih događanja sličnog opsega i svrhe.

Rezultati evaluacije temelje se na podacima prikupljenim evaluacijskim upitnikom koji je neposredno nakon održanog događanja tim TACSO ureda pripremio na internet stranici Kwik Survey. U Danima udruga, barem na jednom od događanja, sudjelovala je 401 osoba. Poveznica na evaluacijski upitnik poslana je na 351 osobu koje su ostavile adresu elektroničke pošte, a odgovore je poslalo njih 105 (prema sveukupnoj ocjeni događanja) što čini stopu povrata od 30%.

Na pitanja o osnovnim demografskim podacima odgovorilo je 92 sudionika/sudionica. Među njima su većinu činile žene (82%), nešto više od polovice (55%) bilo je iz Zagreba. Najveći dio njih (80%) predstavljao je udruge, dok su u manjem broju bile zastupljene nacionalne mreže OCD-a, zaklade i vladine institucije.

Sveukupna ocjena Dana udruga

Najveći broj sudionika/sudionica ocijenio je događanje vrlo dobrom ocjenom tako da prosječna ocjena iznosi 3,7. Samo jedna osoba odlučila se za najnižu ocjenu, njih devetoro za ocjenu “bilo je prihvatljivo“, 32% smatra da je bilo dobro, 47% da je bilo vrlo dobro, a njih 13% odlično.

Ispitanici koji su se odlučili za više ocjene posebno su istaknuli Dan otvorenih vrata, raznolikost tema i kvalitetu izlaganja na okruglim stolovima te dobru organizaciju. Među primjedbama najčešća je ona o relativno slaboj medijskoj pokrivenosti i nedovoljnoj uključenosti šire publike odnosno građana i građanki koji sami nisu uključeni u rad udruga.

“ Teme predložene na danima Udruga su bile vrlo interesantne i aktualne. Nikad dovoljno informacija iz “prve ruke”! To nas je i potaklo da se ove godine po prvi put odazovemo i unatoč teškim vremenima nađemo i sredstva za put i smještaj u Zagrebu. Isto tako poticajno je kada se na jednom mjestu nađu predstavnici različitih organizacija civilnog društva... Razmjena iskustava, ideja i prijedloga su nešto što je uvijek poželjno. Ponekad se, naime, ulijenimo uvjereni da baš sve radimo kako treba i kako se više i bolje ne može.

Prvi puta sam na ovom događanju i ugodno sam iznenađen organiziranošću, posjećenošću i opširnošću događanja.

Teme okruglih stolova su bile aktualne i iznimno interesantne. Okrugli stolovi su vođeni vrlo stručno, ali ipak u opuštenoj atmosferi i polučili su vrlo konkretne i valjane zaključke odnosno preporuke.

Komentari sudionika/sudionica Dana udruga 2012. ”

Organizacijski aspekti Dana udruga

Prosječne ocjene za tri ključna aspekta organizacije bile su sljedeće: prethodne informacije o Danima udruga – 3,97; mjesto održavanja – 4,05 te informativni i promotivni materijali – 4,2. Mišljenja su bila podijeljena oko adekvatnosti prostora. Dio sudionika bio je izuzetno zadovoljan prostorom NSK-a, kao i korištenjem prostora različitih udruga za paralelne okrugle stolove, no mnogi su NSK doživjeli kao prostor neprikladan za raspravu i dulja izlaganja, s obzirom na probleme s akustikom, dok je dislociranost okruglih stolova donekle smetala sudionicima/sudionicama izvan Zagreba, kao i osobama koje imaju poteškoća s kretanjem.

“ Prethodne informacije o Danima udruga su se mogle naći na web stranicama organizatora dovoljno vremena unaprijed, no nakon toga nije uslijedilo jače informiranje udruga niti dostatan poticaj da sudjeluju na Danima udruga. To se prvenstveno odnosi na udruge izvan Zagreba. Zagreb kao mjesto održavanja je logistički dobar i opravdano. Informativni i promotivni materijali su bili vrlo dobri (korisne informacije koje mogu biti od pomoći u daljem radu ili kao podloga za neke aktivnosti) i po sadržaju i po vrlo dobrom dizajnu.

Organizacija je bila jako dobra - kvalitetne informacije o događanjima i okruglim stolovima bile su dostupne unaprijed.

Mjesto održavanja je bilo super jer smo imali prilike ulaziti u prostore različitih organizacija i bilo je baš u duhu samog eventa. Odlično! Puno bolje nego neke konferencijske dvorane ili izolirani prostori.

Komentari sudionika/sudionica Dana udruga 2012. ”

Evaluacija Plenarne rasprave

Ocjene plenarne rasprave, sveukupne i pojedinih segmenata, variraju od 3,2 do 4,8.

“ Mislim da su uvodna izlaganja bila vrlo dobra, odgovarajućeg trajanja te da su, između ostalog, ponudila odnosno otvorila neka pitanja za daljnje promišljanje i raspravu, uz pregled dosadašnjih postignuća, trendova, promjena itd. S obzirom na broj pozdravnih govora, kao i uvodnih izlaganja, te broj nazočnih mislim da je razumljivo da se nije moglo ići u detaljnije rasprave o pojedinim temama što, po mom mišljenju, nije nedostatak plenarne rasprave.

Komentar sudionika/sudionice Dana udruga 2012. ”

Evaluacija okruglih stolova

Okrugli stol	I ¹	II ²	III ³	IV ⁴	V ⁵	VI ⁶	VII ⁷
Evaluacijska stavka							
Broj sudionika	20	31	121	15	67	60	24
Broj ispunjenih upitnika	12	11	44	8	22	29	10
Ukupna prosječna ocjena	4,3	4,2	4,3	4,3	4,1	4,5	3,9
Facilitacija	4,2	3,5	4,1	4,1	4,1	4,6	3,2
Uvodna izlaganja	4,7	4,2	4,3	3,8	4,1	4,6	4,1
Mogućnosti razmjene ideja i davanja prijedloga	4,8	4,5	4,3	4,4	4,1	4,5	4,5

1 Okrugli stol I: "Sudjelovanje mladih u oblikovanju javnih politika na lokalnoj razini - jesu li učinkoviti institucionalni mehanizmi?"

2 Okrugli stol II: "Modeli učinkovitog zagovaranja pozitivnih društvenih promjena"

3 Okrugli stol III: "Nove financijske mogućnosti za organizacije civilnog društva u Republici Hrvatskoj"

4 Okrugli stol IV: "Društvena kohezija građana i mladih na području suzbijanja siromaštva i maloljetničke delinkvencije"

5 Okrugli stol V: "Kriteriji za dodjelu državnih i gradskih prostora na korištenje udrugama"

6 Okrugli stol VI: "Uloga organizacija civilnog društva u razvoju socijalnog / društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj"

7 Okrugli stol VII: "Umrežavanjem do promjena"

Dan otvorenih vrata

Na pitanje o Danu otvorenih vrata odgovorilo je 96 osoba, među njima je bilo 44 onih čije su udruge na taj dan otvorile svoja vrata široj javnosti. Njih 42 navelo je podatke o broju svojih članova i volontera angažiranih tijekom Dana otvorenih vrata, broju posjetitelja i medijskoj pokrivenosti. Prema tako prikupljenim podacima u organizaciji Dana otvorenih vrata sudjelovalo je barem 277 članova ili volontera, zabilježeno je 853 posjetitelja/posjetiteljica te 62 medijske objave.

Na pitanje o tome jesu li posjetili neku od udruga tijekom Dana otvorenih vrata odgovorilo je 95 ispitanika, no potvrdno samo njih 16. Zadovoljstvo prezentacijom rada udruga dobilo je ukupnu ocjenu 4,1; ostvarenje korisnih kontakata 4,2 i vjerojatnost ponovne posjete toj udruzi 4,0.

“ Odziv korisnika je bio zadovoljavajući, posebno nas je obradovala posjeta predstavnika Ureda za udruge. Što se tiče programa koji je priredila udruga i kako smo to odradili vrlo smo zadovoljni, ali sveukupnu sliku kvario je mali odziv građana. Još uvijek ljudi nisu dovoljno zainteresirani za takva događanja. Općenito, zamisao "otvorenih vrata" je dobra. Ugodno su nas iznenadili broj i zanimanje posjetitelja koji su većim dijelom već poznavali naš rad.

Komentari sudionika/sudionica Dana udruga 2012. ”

Preporuke za unapređenje budućih događanja

Preporuke se odnose na tri ključna područja: povećanje medijske vidljivosti i bolje upoznavanje šire javnosti s radom udruga; lakšu dostupnost manifestacije organizacijama iz manjih sredina te povećanje interaktivnosti i informiranosti tijekom samog događanja.

“ Definitivno smatramo da se ovakvi događaji moraju proširiti u gradove širom Hrvatske. Zagreb je za mnoge od nas predaleko iako su teme skupova bile zanimljive. Potrebna je lokalna koordinacija i događanja kojima bi sadržaji bili dostupni i lokalnoj zajednici. Sve u svemu, pozdravljamo trud i nastojanje da se rad udruga civilnog društva prepozna i kvalitetno vrednuje, osobito kad su u pitanju volonteri i humanitarni rad.

Proširiti mogućnost neformalnog druženja za aktiviste i aktivistkinje udruga jer se upravo u tim neformalnim kontaktima zapravo puno toga i napravi u smislu povezivanja udruga, budućih zajedničkih projekata itd.

Mislim da bi trebalo više poraditi na oglašavanju za dane otvorenih vrata kako bi informacija došla i do ljudi koji inače ne prate nevladinu scenu i da se upoznaju sa radom udruga.

Komentari sudionika/sudionica Dana udruga 2012. ”

